

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 22

V Celovcu, dne 29. maja 1952

Cena 1 šiling

Največja izbira

kopalnih oblek
in **kopalnih hlač**
v vseh kakovostih in cenah Vas čaka pri

Grüner

CELOVEC - BURGGASSE

Pridi, Urejevalec!

Čudovita dela je ustvaril sodobni človek! Tehniko, je razvil do prej komaj slutenih višin. To, kar so pred sto ali petdesetimi leti sanjali najdrznejši duhovi, je danes resnica. Še več! Celo najsmelejša pričakovanja in napovedi je daleč posekal. Sodobnemu človeku se v materialnem svetu ne stavi več skoro nobena ovira nasproti. Vse je premagal s svojo tehniko, s svojimi iznajdbami. Njegov duh je prodril do najtajnejših skrivnosti v naravi, prišel do jedra naravnih zakonov. Podvrgel je vse svoji službi, z njimi obvladuje in kroti naravne sile.

Moderni človek zna narediti skoro vse, kar potrebuje za življenje. Gradi ogromne stavbe, moderne babilonske stolpe, ki se dvigajo visoko pod nebo. S stroji rije in vrta globoko pod zemljo in trga iz njenega osrčja zaklade. Potaplja se v morske globine in raziskuje njih skrivnosti. Kakor ptič se dviga visoko pod nebo in od tam motri Zemljo. Premagal je daljave, podvrgel si čas in meri pota nevidnih sonc v vsemirju.

Na zemlji si je nakopičil toliko bogastva in toliko dobrin, kot jih še nikoli ni bilo na svetu.

Pri vsem tem bogastvu, kljub vsem tem iznajdbam in kakor v zasmeh vsej moderni tehniki je pa postal človek sam čisto majhen, neboljživ, pravi homunkulus v poskusni retoriti. Vse je premagal, vse si je podvrgel, poznane so mu skrivnosti narave, le samega sebe ne pozna in svojega odnosa do sebe in do soljudi ne zna urediti. Zato mu zdaj, ko je na videz na višku svojega znanja in svoje moči, zdaj ko je bil prepričan, da drži vajeti sveta v rokah, grozi nevarnost, da bo svet zletel iz tečajev, da bo vse njegovo bogastvo zgorelo in se spremenilo v prah in da se bodo drzne stavbe zrušile in pokopale pod seboj svoje graditelje.

Zakaj? Zato, ker se je sodobni človek prevzel. V svojem smelem in iznajdljivem duhu si je domišljal, da ni drugega Duha razen njega in da je na svetu samo to, kar se da zmeriti, zračunati in otipati še z infražarki. Pozabil je, da ni on tisti, ki drži zemljo in svet, da ne razpada, pozabil, da je človek samo opolnomočenec božji, če si s svojim duhom osvaja zemljo, morje in zrak. V svoji ošabni slepoti je zavrgel Boga in se oklenil zgolj materije, srebra in zlata, teh malikov modernega časa. Toda o malikih pravi Duh božji, da so delo človeških rok. Usta imajo, pa ne govorijo, oči, pa ne vidijo, ušesa, pa ne slišijo... in njim podobni naj postanejo tisti, ki vanje zaupajo! In tako tudi moderni človek več ne vidi zveze med Stvarnikom in stvarjo; ušesa ima, pa ne sliši več božjega glasu z njimi, čeprav se skoraj že v blisku in gromu javlja kot nekoč na Sinaju. In človekov jezik, ta dragoceni dar, s katerim se ljudstva in posamezniki med seboj sporazumevajo, tudi tega človek več ne zna rabiti. Z njim ne daje Bogu hvale in časti, zato pa mu je kot onemel, da se niti z ljudmi ne more več sporazumeti. Vsak trdi svojo kot ob babilonski zmešnjavi. Če ljudstva vpijejo po svobodi, jim oblastniki dajejo ječo in prisilno delo, govorijo jim o zemeljskem raju, pa jim pripravljajo pekel koncentracijskih taborišč. Ljubezen imajo na jeziku, mislijo pa grešno! Državniki imajo dolge konference o miru in razorožitvi, pripravljajo pa najstrašnejšo vojno, ki bo zmožna zbrisati nasprotnika z lica zemlje.

Tako daleč je pripeljala sodobnega človeka blazna misel, da bi Vsemogočnemu iztrgal vladno nad svetom in sam vladal mesto njega. Neumni otroci, ki bi radli lunu ujeti v mrežo za metulje in sonce s kajfežem ugasnili!

Toda Boga si ni mogoče odmisлити od sveta! Svet je delo njegovih rok in podnožje

Zapadna Nemčija — neodvisna

V ponedeljek, dne 26. maja, so v poslanski zbornici v Bonnu, glavnem mestu Zapadne Nemčije, podpisali „pogodbo o odnosih med zvezno republiko Nemčijo in tremi velesilami“. Pogodbo so podpisali zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Zapadne Nemčije.

Ta pogodba stopi v veljavo, ko jo bodo še odobrili parlamenti vseh štirih držav podpisnic. Pri razpravi v parlamentih se bo zlasti v Zapadni Nemčiji pokazala neizproсна opozicija nemških socialdemokratov, ki z vso silo nastopajo proti pogodbi in imenujejo dan podpisa te pogodbe „črni dan v zgodovini Nemčije“. Nasprotno pa večina zapadno-nemškega naroda pogodbo pozdravlja kot „malo mirovno pogodbo“, ki bo prinesla Nemčiji suverenost, to je popolno neodvisnost in svobodo v njenih notranjih in zunanjih zadevah.

Vsebina pogodbe

Pogodba omogoča Nemčiji, da je spet kot enakopravna in enakovredna država vključena v evropsko skupnost. Zato tudi prenehajo poslovati vse zasedbene oblasti zapadnih velesil, ki imajo v naprej zvezo z nemško vlado samo po svojih poslanikih. Vojaške skupine zapadnih velesil na nemškem ozemlju niso več zasedbene čete, ampak so na nemškem ozemlju samo za varstvo miru. V prvem letu bo prispevala Zapadna Nemčija k skupni obrambi 850 milijonov mark. Ta znesek bo uporabljen deloma tudi za vzpostavitev nemške vojske v okviru zapadno-evropske vojske.

Denarne obveznosti prejšnjega nemškega

raja prevzame zapadnonemška država v razmerju 10 RM za eno sedanjo marko, vendar pa zadolžitev zvezne nemške republike ne sme presegati 1.5 milijarde mark.

In Vzhodna Nemčija?

Že pred podpisom pogodbe so vodilni politiki Vzhodne Nemčije grozili s protukrepi, ako pride do podpisa pogodbe. To svojo grožnjo so začeli po podpisu takoj izvrševati, nikdo pa ne ve, kako daleč bo to šlo, četudi vsi upajo, da zaradi tega še ne bo prišlo do vpadu vzhodno-nemških čet v Zapadno Nemčijo.

Najprej so oblasti Vzhodne Nemčije prekinile telefonske in brzojavne zveze z Zapadno Nemčijo in z zapadnim delom Berlina. Nadalje je odredil notranji minister Vzhodne Nemčije, da bodo smeli bivati na ozemlju Vzhodne Nemčije (uradno se imenuje Nemška demokratska republika) samo oni, ki bodo imeli posebno osebno izkaznico. Ob vsej meji med Vzhodno in Zapadno Nemčijo bodo vzpostavili zaporni pas v globini 5 km in na to ozemlje bodo smeli samo oni, ki bodo dobili zato posebno dovoljenje.

Moskovski radio je označil podpis pogodbe kot „očitno vojaško zvezo med Združenimi državami, Veliko Britanijo, Francijo in Zapadno Nemčijo, ki ima namen pripraviti in nato povzročiti novo svetovno vojno“.

Iz tega je razvidno, da bo gotovo Sovjetska zveza najprej poizkusila preprečiti odobritev podpisane pogodbe po parlamentih držav podpisnic.

Evropska obrambna skupnost

Še isti dan po podpisu „mirovne“ pogodbe iz Zapadne Nemčije so odpotovali zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije ter tudi kancler Adenauer v Pariz, kjer so nato naslednji dan podpisali pogodbo o evropski obrambni skupnosti. To pogodbo so podpisali zunanji ministri šestih držav, ki tvorijo zapadno-evropsko skupnost, to so: Francija, Italija, Belgija, Holandska, Luksemburška in pa Zapadna Nemčija. Pri podpisovanju pogodbe sta bila tudi zunanja ministra Združenih držav in Velike Britanije.

V pogodbi je točno določeno, koliko bodo posamezne države-podpisnice prispevale k skupnim obrambnim stroškom. Nadalje je tudi navedeno, koliko vojakov morajo posamezne države dati na razpolago za skupno vojsko. Za Zapadno Nemčijo se je obvezal kancler Adenauer, ki je pogodbo prvi podpisal, da bo dala v skupno evropsko vojsko 400.000 vojakov.

Jamstvo Zapadni Evropi

Takoj po podpisu evropske obrambne pogodbe so dali zastopniki zapadnih treh velesil (Združene države, Velika Britanija

njegovih nog! „In Duh Gospodov napolnjuje ves svet, in on, ki vse obsega, ve za vsak glas.“

Ve tudi za to zmešnjavo misli in klicev sodobnih ljudi, čuje podzavestni klic množic po Bogu, po njegovi pravici, svobodi, redu in ljubezni. Toda on čaka, da ljudstva spoznajo svojo nemoč, da pokleknejo pred njim in v molitvi sklenejo svoje roke in prosijo za njegovega Duha, Urejevalca in Ohranitelja! In šele tedaj, ko se bo to zgodilo, bo Bog vstal in razpršili se bodo njegovi sovražniki.

in Francija) izjavo, da bodo smatrale te velesile vsak napad na svobodno Evropo in tudi na zapadni del Berlina kot ogrožanje njih lastne varnosti. V vsakem takem primeru bi morale postopati te države v smislu določil Atlantske pogodbe.

Volitve v Trstu

Pri volitvah v nedeljo, dne 25. maja, je po trditvah jugoslovanskih listov imelo volilno pravico veliko število neupravičenih volivcev, medtem ko veliko število Tržačanov Slovencev ni smelo voliti.

Vpisanih volivcev za mesto Trst je bilo 200.486, volilna udeležba je bila 93.79%.

Od štirinajstih strank so dobile največ glasov: Krščanski demokrati, komunisti, fronta za neodvisnost in italijansko socialno gibanje. Slovenska narodna lista (tri slovenske protikomunistične stranke) je dobila 3.559 glasov, slov.-ital. ljudska fronta (Tito) pa 4.914 glasov.

V občinah Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor so dobile liste slovenske skupnosti večino glasov. V občinah Dolina in Milje imajo večino komunisti.

Prosimo ob binkoštih kakor apostoli, kakor Cerkev, da nam Bog pošlje svojega Duha. Ne v silnem pišu in viharju, ne v ognjenem dežju, ki bi svet uničil, marveč v blagodejni sapi in v ognju božje ljubezni, ki nas bo prerodil, da bo na svetu zavladal pravi mir, pravica in ljubezen. Da se bodo ljudstva razumela med seboj in priznavala tudi Boga in v njem in po njem uredila svoje odnose tako med posamezniki kakor med družinami narodov.

„Pošlji svojega Duha in prerodeni bomo in prenovili boš obličje zemlje!“

KRATKE VESTI

Na mednarodnem evharističnem kongresu v Barceloni na Španskem se bo zbralo te dni (od 27. maja do 1. junija) nad en milijon katoličanov iz vseh delov sveta, kjer Cerkev ni preganjana. Tudi koroški Slovenci so zastopani.

Zastopniki 15 narodov Katoliške delavske mladine so zborovali od 4. do 11. maja v mestu Kleve v Sev. Nemčiji. Razpravljali so predvsem o vprašanjih brezposelnosti, izseljevanja, nizkih plač, strokovne izobrazbe itd.

Življenjski stroški za štirčlansko družino so na Koroškem v mesecu maju znašali 921.02 točk in so se v primeri z mesecem aprilom zmanjšali za 23.85 točk. Ako so torej znašali stroški za preživljanje te družine v mesecu aprilu 1945. leta 100 šil., znašajo sedaj 921.02 šilingov.

V notranjosti gorovja na meji med Koroško in Salzburško so izvršili predor, ki bo dovajal vodo izpod ledenika Pasterce pod Velikim Klekom (Gross-Glockner) v elektrarno v Kaprunu. Predor je dolg 11.7 km in bodo z njegovim betoniranjem verjetno gotovi do konca leta.

Zelo močna slana je v noči od prejšnjega torka na sredo napravila zelo veliko škodo na Koroškem na krompirju, koruzi, rži, stročnicah, bučah, kumarah, paradižnikih in tudi na sadju. — Take škode v tem obsegu in v tem letnem času ni bilo že dvajset let.

Preskrba z mlekom in maslom je tako na Dunaju kakor tudi v vseh delželnih glavnih mestih spet zadovoljiva. Na Dunaju je dnevno na razpolago okrog 750.000 litrov mleka, toliko kakor leta 1937.

Maršal Tito je izjavil dopisniku čilenskega lista „Ercilla“, da Jugoslavija zaradi Trsta ne bo začela vojne. — Nadalje je izjavil maršal Tito zastopnikom švedske delavske zveze, da je Jugoslavija pripravljena sodelovati z vsemi delavskimi zvezami in socialističnimi pokreti drugih dežel.

V premogovniku Clermont-Ferrad na Francoskem je v jamo vdrl plin, vsled česar je umrlo v jami 13 delavcev.

V bližini mesta Santiago de Compostela na Španskem je nekaj tovornih vagonov trčilo v ekspresni vlak, ki je vozil proti Madridu. Pri tem je bilo ubitih oziroma je zgorelo v vagonu ekspresnega vlaka 13 oseb.

Pri motornih tekmah v argentinski pokrajini Salta, je izgubil vozač oblast nad svojim vozom in je zapeljal v množico gledalcev. Štiri osebe so bile mrtve.

Na kolodvoru v Lowell-u v državi Indiana v Združenih državah je iztiril vlak s 30 vagoni bencina, ki se je razlil po glavni cesti in se tam vnel; vsa ulica je bila kot ognjeno morje, ki so ga mogli pogasiti šele po štirih urah. Škoda je četrta milijona dolarjev.

Volitve v Italiji

Pri nedeljskih občinskih volitvah v južni Italiji so sicer v celoti dosegli večino še krščanski demokrati, vendar pa so od zadnjih volitev znatno nazadovali. Komunisti in socialisti so svoje število obdržali, znatno pa so pridobile na glasovih desničarske skupine, to je novo-fašisti in monarhisti. — V glavnem mestu, v Rimu, imajo krščanski demokrati še neznatno večino in dobijo župana. V Neapolju, Bariju in v še nekaterih večjih mestih pa so dobile večino desničarske stranke.

Pri občinskih volitvah na južnem Tirolskem (volili so v 103 občinah) so dobile nemške liste 76% oddanih glasov. Nemci imajo med drugim večino v Brixnu, Sterzingu, Brunecku, Ennebergu in Traminu.

Politični teden

Po svetu ...

„Generalna pogodba“ z bonnsko vlado je bila podpisana. Dalekosežnosti te pogodbe, ki pomeni tudi v tem pogledu zmago ameriške diplomacije, še ni mogoče povsem oceniti. Adenauer je politik, morda državnik, ki je Zapadno Nemčijo pripeljal iz ponižujoče vloge premaganega naroda do neodločujočega činitelja zapadno-evropske skupnosti.

Evropa pa pri vsem tem s skrbjo zasleduje politični razvoj na svojem kontinentu

Medtem ko je vzhodno območje Nemčije že zdavnaj oboroženo, se bo po „generalni pogodbi“ izvršilo isto v Zapadni Nemčiji. „Kar tebi gre, gre tudi meni“. Da je vzhodna cona Nemčije del sovjetskega interesnega področja, ve vsak, in da je Zapadna Nemčija del ameriške interesne sfere, ve tudi vsak. „Generalna pogodba“ je evropska izdaja japonske mirovne pogodbe, toda z večjo učinkovitostjo.

Kaj nudi ta pogodba Nemcem?

Pravzaprav zelo veliko. Zasedbeni komisarji postanejo poslani in bonnska vlada bo imenovala svoje poslanike v zaveznih državah. Zaveznike čete ostanejo v Nemčiji, toda ne kot zasedbene sile, temveč za varstvo. Zedinili so se, da bo Zapadna Nemčija toliko in toliko plačala za svojo armado, ostalo bodo dali Amerikanci.

Dejstvo je, da bi brez pomoči zapadne Evrope (beri: Amerike) Nemci še dolga leta ne mogli priti do sedanjega življenjskega standarda in je to dejstvo tudi bonnsko vlado v dovoljni meri prepričalo, da je sprejem „generalne pogodbe“ samo pravna potrditev tega, kar je politiku Adenauerju in njegovim sodelavcem po dolgotrajni pametni in nesebični borbi tudi uspelo.

„Generalna pogodba“ je danes v ospredju svetovno-političnega zanimanja. Opozicija je močna in gre le za vprašanje, v koliko je ta opozicija dirigirana iz Kremlja preko nemških voditeljev v sovjetski coni. Zapadno-nemška socialistična stranka pod vodstvom dr. Schumacherja se poslužuje istih nacionalističnih gesel kot skrajno desničarske stranke. Schumacherjevi poslanci v bonnskem parlamentu govore, da je bil taisti parlament izvoljen, ko so vse stranke, vstevši krščansko Adenauerja, bile proti oborožitvi Nemčije. Radi tega naj bi parlament ne imel pravice odločati o sprejemu „generalne pogodbe“, ki predvideva oborožitev Nemčije. Nemški socialisti pač menijo, da bi Sovjeti bili za rešitev nemškega vprašanja v tem smislu, da bi zedinjena in nevtralna Nemčija s svojo armado mogla biti merodajen činitelj v preprečenju vojne med Vzhodom in Zahodom.

... in pri nas v Avstriji

Skoraj z gotovostjo moremo reči, da bo imel kancler Figl, ko se vrne s svojega potovanja, precej težkih ur in precej težkega dela, predno bo uredil dvoje, in je še vprašanje, kako se mu bo to posrečilo. Najpreje bo moral spet spraviti razprte „brate“ v vladni koaliciji, nato pa bo moral skrbeti, kako bo spravil njegov finančni minister s pomočjo Amerikancev v ravnotežje državni proračun, ki je pokazal že sedaj tako velik primanjkljaj.

Sedaj tudi šele počasi postaja jasno, kako je do vsega tega prišlo. Začetkom leta je bilo, ko je ameriška gospodarska delegacija na Dunaju, ki nadzira uporabo darov iz Amerike, poslala zveznemu kanclerju vprašanje, kako misli uravnovežiti državni proračun, ki kaže velike primanjkljaje. Ko je finančni minister sporočil ostalim članom vlade, da bo treba začeti s skrajnim varčevanjem, so se predvsem socialistični ministri uprli, ker bi ravno njihova ministrstva ne mogla več nadaljevati z investicijami. To bi pa pomenilo seveda izgubo glasov in to ravno sedaj, ko se je že skoraj treba pripravljati na volitve. Zato je odšel na potovanje v Združene države vicekancler Schärfl, ki je tudi predsednik socialistične stranke. Hotel je doseči pri Mr. Harrimanu, ki je vrhovni predstojnik urada za obnovo Evrope, da bi Amerikanci na Dunaju dali večje vsote za uravnoveženje proračuna in za nadaljevanje investicij. Dr. Schärfl pa je prišel iz Amerike slabe volje.

Zato je vlada tako „na hitro roko“, sklenila izravnanje proračuna, na kar pa v resnici nikdo, ki ima malo več vpogleda v go-

spodarsko življenje, ni verjel. Razen tega je bilo „ozdravljenje“ proračuna odvisno tudi od tega, če bodo Amerikanci dali na razpolago nekaj preko dveh milijard šilingov. — Medtem je odšel na potovanje kancler Figl. Hotel je najpreje doseči v Londonu kratkoročno posojilo za nakup volne za tekstilno industrijo. Angleži so kanclerja sicer zelo lepo sprejeli, še celo pri kraljici je bil, toda nič niso bili navdušeni, da bi dali denar, dokler ni urejeno vprašanje predvojnih avstrijskih dolgov. Teh pa seveda Avstrija ne more vrniti brez pomoči Amerike.

Kdo je kriv?

Predno pa se je še kancler vrnil, so že Amerikanci na Dunaju napravili drugo neprijetnost. Sporočili so namreč, da ne morejo prispevati za „ozdravljenje“ proračuna toliko, kakor pa je predvideval finančni minister, ampak kar za 500 milijonov šil. manj, torej skupno le 1.500 milijonov, finančni minister pa je prvotno zahteval kar 2.300 milijonov. Ni ostalo drugega, kakor da bodo morali črtati vse investicije za približno 25%. Pri tem tudi ne bodo mogli pomagati zvišani davki, novi davki in razne zvišane pristojbine. Tudi ne bodo mogla pomagati razna medsebojna očitavanja med obema vladnima strankama, kdo je kriv, da je prišlo tako daleč.

V zvezi z očitki socialistov o nepravilnostih pri poslovanju dveh avstrijskih denarnih zavodov (Creditanstalt in Länderbank) je izstopil iz socialistične stranke generalni direktor Länderbanke, dr. Landertshamer, Amerikanci pa so odredili preiskavo

poslovanja obeh bank, v kolikor je to poslovanje v zvezi z ameriškimi nakazili. Banki Creditanstalt očitajo nepravilno poslovanje za vsoto 2 do 4 milijone dolarjev, Länderbanki pa za vsoto 600 tisoč dolarjev.

Zvezni kancler dr. ing. Figl nadaljuje s svojim zamejskim potovanjem. Po sprejemu pri predsedniku Trumanu in pri ameriških ministrih je obiskal nekatera večja ameriška mesta, kjer so mu povsod priredili uraden sprejem. Zlasti slovesno je bil kancler sprejet v new-yorskem mestnem svetu. V ponedeljek je nato kancler še obiskal palačo Organizacije združenih narodov v New Yorku in v torek proti večeru je odpotoval z letalom proti Evropi, kjer se je ustavil v glavnem mestu Francije, v Parizu. Koncem tedna bo kancler spet doma.

V avstrijski poslanski zbornici so vse tri glavne stranke (OeVP, SPOe in VDU) naslovile na vlado skupno vprašanje zaradi vmešavanja zaveznškega kontrolnega sveta v avstrijske notranje zadeve. Povod temu je bil ugovor ameriškega poslanika v Avstriji proti zakonu o amnestiji onim bivšim članom NSDAP (nacistom), ki so se vrnili iz ujetništva. V zvezi z razpravo v poslanski zbornici je odgovoril ameriški poslanik in visoki komisar Walter Donnelly, ki je v svojem odgovoru ponovno poudaril, da ne more odobravati brezpogojne amnestije bivših nacistov. Nadalje je ameriški visoki komisar izrazil začudenje, ker poslanska zbornica ne sklene zakonov, ki bi popravili krivico onim osebam v Avstriji, katere so preganjali nekdanji nacisti.

Kje je svoboda vere?

Podpredsednik slovenske vlade

V zadnji številki „Našega tednika“ smo na kratko omenili, kako je napadlo osrednje glasilo jugoslovanske komunistične stranke, „Borba“, ki izhaja v Beogradu ljubljanskega škofa Antona Vovka.

Ta članek je napisal v komunistično glasilo podpredsednik slovenske vlade, dr. Marjan Breclj.

Ljubljanski škof Vovk je izdal namreč dne 30. aprila letos okrožnico „O izražanju verskega prepričanja“. V okrožnici je omenjeno „naj se verniki zavedajo, da so včasih dolžni doprinesati za vero tudi junaška dejanja in da bodo z božjo milostjo za taka dejanja sposobni“.

V škofovi okrožnici je med drugim rečeno tudi, da zahteva državna oblast od vernikov priznavanje „brezbožnega sistema (n. pr. materializma), njegovo razširjanje in poučevanje v šoli“.

Potreba take okrožnice je že sama na sebi najboljši dokaz, da vera, versko prepričanje in življenje po zapovedih vere v deželi, kjer morajo take okrožnice izdajati, le ni tako svobodno in brez nevarnosti, kakor pa to odločilni vedno pripovedujejo. Še bolj pa nam to dokazujejo nekateri odlomki iz omenjenega članka podpredsednika slovenske vlade, ki piše:

„Ne moremo dovoliti, da daje skupnost nekomu, ki tej skupnosti škoduje z napačno vzgojo mladine, za to kruh in še nagrado. Razumljivo je tudi to, da šolsko izobraževanje in splošna vzgoja mladine ne moreta temeljiti na načelih nekih idealističnih nazorov in na mistiki.“

V socialistični Jugoslaviji temelji in bo temeljilo izobraževanje na znanstvenih doseganjih.

Po naši ustavi je cerkev ločena od šole in zato ni nobeni verski dogmi ali vplivu v kakršni koli obliki prostora v vzgoji mladine v državnih šolah in zavodih.“

Verouk v Združenih državah

Najvišje ameriško sodišče je potrdilo zakonitost prakse v ameriškem šolstvu, da dopuščajo učencem javnih šol odhod iz razredov, tako da lahko prisostvujejo verouku izven šolskega poslopja. Sodišče je utemeljilo svoj sklep takele: „Mi smo veren narod, katerega ustanove temeljijo na veri v Najvišje bitje. Ko država podpira verske ustanove ali sodeluje s cerkvenimi oblastmi v prilagojevanju javnih zadev potrebam vseh verskih skupin, nadaljuje s tem eno najboljših naših tradicij.“

Ameriški katoličani v Barceloni

S posebnim ameriškim parnikom je odpotovalo 625 katoliških romarjev iz Združenih držav in Kanade na mednarodni evharistični kongres v Barceloni. Na ladji je 12 oltarjev. Romanje vodi newyorški nadškof kardinal Francis Spellman.

Materinski dan v Združenih državah

Po vseh Združenih državah so letos zelo slovesno praznovali materinski dan. Duhovništvo je poudarjalo svetost doma in dostojanstvo materinstva, ki sta glavna branika demokracije. Neki duhovnik je dejal: „Dom je življenjsko središče našega narodnega življenja in prva ter najuspešnejša šola za izoblikovanje značaja in zavesti o državljanski odgovornosti mladine.“

Alan G. Kirk o komunizmu

Admiral Alan G. Kirk, prejšnji ameriški veleposlanik v Moskvi, je izjavil: „Zdaj je povsem jasno, da komunističnemu režimu ni in ni bila nikoli pri srcu blaginja ljudstva, nad katerim vlada. Živo se zavedamo, da morata biti svoboda in prostost ljudstva temelja, na katerih lahko zgradimo pravi mir.“

Clement Attlee o komunizmu

Prejšnji britanski ministrski predsednik laburistične vlade je izjavil: „Mi na zahodu ne vidimo v komunistih, ki ne poznajo strpnosti, voditeljev za napredek civilizacije, temveč vidimo v njih ljudi, ki spadajo v preteklo dobo, katero imamo mi, hvala Bogu, že za sešep.“

ERP-razstavi vlak na Koroškem

Zadnje čase je bila na Koroškem v mestih Volšperk, Celovec, Št. Vid, Špital in Beljak ERP-razstava pod oznako: Mir brez strahu. Ta razstava je povsod doživela velik uspeh. Razstavo so preuredili, na novo opremili z materialom slik in preglednic ter z zvočnim kinom in jo namestili v poseben vlak, ki bo obiskal med drugim sledeče kraje na Koroškem: Smohor, Podkloster, Bleiberg, Vrbo, Poreče, Krivo vrbo, Borovlje, Št. Jakob v Rožu, Velikovec, Dobrolo vas.

Čas razstave bo verjetno v vsakem kraju po 6 dni (od srede do ponedeljka). O času razstave v posameznih krajih bomo še natančneje poročali.

Koroška razstava

Pripravljalna dela za 1. koroško razstavo zelo ugodno napredujejo. Prijave so tako številne, da povzroča pomanjkanje prostora že sedaj velike težave. Posebno vprašanje je, kje in kako porazmestiti posebno razstavo pod imenom „Les“. Zveza lesne predelovalne obrti na Koroškem je prijavila sama 55 obratov, ki bodo priredili kolektivno razstavo, za kar ima veliko zaslugo Zavod za pospeševanje gospodarstva pri koroški trgovski zbornici.

Prijave za udeležbo na razstavi pa niso samo iz tuzemstva, ampak tudi iz sosednje zamejstva, tako iz Italije, Jugoslavije in Zapadne Nemčije. Zveza koroških arhitektov je razpisala za razstavo sledeče tekmovalstvo: „Hiša malega človeka na Koroškem“, „Hiša za počitnice ob koroškem jezeru“ in „Lesena hiša za izvoz“.

Razstavo bodo poživljale razne posebne razstave, kakor „Les in umetnost“, razstava drevja in okrasnega grmičevja, modna razstava itd.

Nova upravna razdelitev Slovenije

Po novem zakonu o razdelitvi Slovenije na mesta, okraje in občine ima Slovenija sedaj 19 okrajev (okrajnih ljudskih odborov) in 3 iz okraja izločena mesta. Po novi razdelitvi so odpadli oziroma so se združili s sosednimi okraji idrijski, ilirsko-bistriški, grosupeljski, trebanjski, poljčanski, radgonski, lendavski in kamniški okraj.

Sedanji okraji so: Sežana, Gorica, Tolmin, Postojna, Radovljica, Kranj, Ljubljana okolica, Kočevje, Črnomelj, Novo mesto, Krško, Trbovlje, Celje okolica, Šoštanj, Slovenjgradec, Maribor okolica, Ptuj, Ljutomer in Murska Sobota. Po številu prebivalstva je največji okraj Celje okolica (121.662), najmanjši pa okraj Črnomelj (24.345).

Samostojna mesta so Ljubljana, Celje in Maribor, vendar pa bosta tudi mesti Kranj in Jesenice (ki sta bili doslej samostojni mesti) dobili posebne statute.

Doslej je bilo v Sloveniji 1143 krajevnih ljudskih odborov (občin), po novi razdelitvi pa jih je samo še 364.

Nova razdelitev na samostojna mesta, na okraje in občine se — z malimi izjemami — močno približuje razdelitvi pred letom 1941. Novo preimenovanje občin, s katerim so odpravili vse svetnike (na pr. Št. Vid, Sv. Lenart, Sv. Trojica, Sv. Ana, Sv. Anton itd.) pa zelo spominja na čase diktature iz let 1929 — 1935.

Koroško šolstvo

V šolskem letu 1951/52 je bilo na Koroškem 459 obveznih šol, v katerih je bilo 70.345 otrok. Od označenega števila šol je bilo 51 glavnih šol, 4 posebne šole in pa 404 ljudske šole. Nadalje je bilo od omenjenih 459 šol 449 javnih šol, 10 pa zasebnih (od tega 4 ljudske, 4 glavne in 2 posebne), ki pa so imele pravico javnosti.

V šolskem letu 1951/52 so bili na ljudskih šolah 1703 razredi, na glavnih šolah 464 in na posebnih šolah 18 razredov. Od prejšnjega šolskega leta je narastlo število razredov za 96 in to največ na glavnih šolah. To je tudi razumljivo, ker je ravno obisk na teh šolah vedno večji.

Število učencev na ljudskih šolah je bilo 54.777 učencev, na glavnih šolah pa 15.272. Na ljudskih šolah je učilo 1.755 učiteljev in učiteljic, na glavnih šolah 610, in na posebnih šolah 18, skupaj torej 2383. V tem številu pa niso všeti veroučitelji in učiteljice za ženska ročna dela. Na eno učno moč pride torej povprečno 30 šolarjev. Največ otrok ni bilo v prvem in drugem razredu, ampak v tretjem in četrtem, iz česar je mogoče razvideti manjše število rojstev v letih 1941 in 1942.

Od učencev je označilo kot nemščino za materinski jezik 92 odst., slovenščino 7,9 odst. in druge jezike 0,1 odst. — Tujih državljanov je bilo 2343 učencev. Po veri je bilo 87 odst. vseh učencev rimsko-katoliške, 11,2 odst. evangelijske in 1,6 odst. brez vere.

Od vseh učencev je bilo dečkov: na ljudskih šolah 27.772, na glavnih šolah 7393 in na posebnih šolah 213. Deklet pa je bilo: na ljudskih šolah 27.005, na glavnih šolah 7879 in na posebnih šolah 83.

Perzijski ministrski predsednik Mossadeq je med jokanjem izjavil, da bo odstopil meseca junija, potem ko bo mednarodno sodišče v Den Haagu razsodilo o britansko-perzijskem sporu zaradi petroleja.

Pred 1000 in 1000 leti

Prebivalci spodnje fare šentvidske župnije večkrat med delom pogledajo tja gor k sv. Danijelu, kjer imajo pokopane svoje drage rajne. Saj pa res leži ta cerkva s svojim pokopališčem na izredno lepem kraju. Pa tudi sosednje vasi, ki niso tako povezane s sv. Danijelom, pripovedujejo mnogo zanimivih pripovedk in pravljic o Gračarci. Tako se imenuje namreč cel hrib, na katerem leži tudi pokopališče pri sv. Danijelu. Najbolj znana pa je gotovo ona pripovedka, ki pripoveduje, da bo prišel čas, ki bo tako hud, da ga nobeden ne bo preživel. Krava z zlatim zvoncem se bo pasla med Gračarce in med Pliberkom in ne bo človeka, ki bi jo odgnal. Pa še veliko drugih podobnih pripovedk in ljudje tam okoli. Če bi človek o vseh pripovedkah premišljeval, si mora postaviti nujno vprašanje, zakaj in kako se vse to nanaša na Gračarce. Saj je še dosti drugih lepih gričev tam okrog, toda nobenega ljudstvo ni prepredlo s tako slikovito mrežo pripovedk kot pa Gračarce. Gotovo živi kot neka daljna usedlina v duši tamkajšnjega prebivalstva spomin na neke daljne čase, o katerih so doslej brez dokaza in zveze govorili.

Zadnja leta pa so nam dokazali ljudje od zgodovinskega društva, kakor znani ljubitelji koroške zemlje, major Franc Ks. Kohla, predsednik društva dr. Gölles, nadalje ravnatelj deželne muzeja dvorni svetnik prof. dr. Gotbert Moro, da imajo vse pripovedke zgodovinsko utemeljeno podlago.

Prejšnji petek je priredilo ravnateljstvo deželne muzeja skupaj z zgodovinskim društvom ogled prazgodovinskih krajev ob Klopinskem jezeru in naprej proti Smihelu.

Izleta v prazgodovinsko dobo se je med

drugim udeležil tudi koroški deželni glavar Ferd. Wedenig, nadalje še ravnatelj deželnih uradov dr. Newole, dvorna svetnika, dr. Schwendenwein in Heinzel, nadalje zastopniki celovških časopisov in še drugi.

Kakih 670 m visoko na južni strani Klopinskega jezera se dviga Gračarce s svojimi prazgodovinskimi votlinami. Tam je bila pred kakimi tri tisoč leti večja naselbina, ki se je verjetno raztezala v širini kaka dva kilometra. Ta naselbina sega verjetno v zgodovini do bronzne dobe. Izkopine sicer tukaj še niso številne, ker se je delo, ki je zelo težavno, šele komaj dobro začelo. Naselbina se je verjetno dvigala v tridesetih terasah proti vrhu.

Južno od Goselne vasi je utrdba z okopi, ki pa je iz novejšega časa, verjetno iz časov preseljevanja narodov. — V bližini pa je bil grad ženeških grofov Ungnadov.

Po ostankih stare rimske ceste vodi pot ob obronkih, ki so bili nekoč porasli z vinsko trto, do nekdanjega rimskega središča v Podjuni, do stare Juene na robu sedanje Globasnice.

Kamor stopiš na tem delu Podjune, povsod stara, še neraziskana zgodovina oziroma prazgodovina. Tak je tudi grič sv. Katarine pri Smihelu. Tu je bil verjetno v hallstattski dobi grad in na severni strani proti železniški progi so bila grobišča, naselbina pa se je tudi v terasah dvigala proti vrhu griča.

Tako smo pogledali bežno in samo motno v prazgodovino naše Podjune, saj jasno bo mogoče pogledati šele po napornem delu in po preteku let, ko bo delo, katero podpira deželna vlada, napredovalo. Takrat bo mogoče šele z gotovostjo trditi, kdo so bili prebivalci na Gračarci in kdo prebivalci na gradišču pri sv. Katarini.

Podjunske stolnice OBNAVLJAJO

Kar je za gornjo Koroško cerkev v Millstattu, kar je za srednjo Koroško stolnica v Krki in kar je za celo Koroško veličastna Marijina cerkev v Gospe sveti, to je za spodnjo Koroško, zlasti pa za Podjuno, cerkev Marijinega vnebovzetja v Dobrli vasi. Zato jo v resnici moremo imenovati podjunske stolnice.

Dobrobska župna cerkev pa ni nastala nankrat, zidali in prizidavali ter obnavljali so jo celih tisoč let. Pod oglejskimi patriarhi je okrog leta 1100 začetek cerkve v Dobrli vasi; bila pa je takrat samo večja kapela, ki so jo pozneje dozidali in ko jo je uničil požar, so jo spet obnovili in obenem znatno povečali. To dozidavanje je trajalo stoletja, dokler cerkev ni dobila sedanje veličastnosti.

Ko pa so cerkev popravljali in obnavljali v notranjosti, niso vedno imeli najbolj posrečene roke. Večkrat so delo prevzemali taki, ki so se mogoče razumeli na navadno zidarstvo in pleskarstvo, ki pa niso imeli pojma o umetnosti obnavljanja in umetnosti slikarstva. Seveda je tudi zob časa razdejal zidovje, pri čemur mu je pomagal izvirček pod cerkvijo. Lesene dele v notranjosti cerkve pa je razjedal lesni črv.

To vse je žalilo predvsem domačine pa tudi tujce, ki so prihajali v Dobrlo vas in so videli razpadanje veličastne cerkve v zunanosti pa tudi v notranjosti. Skupnemu naporu se je končno posrečilo najti toliko denarnih sredstev, da je bilo mogoče mi-

sliti na začetek dela pri obnovi. Kakor so pri tem pomagali hvalevredno domačini, je k delu dal znatno vzpodbudo tudi deželni urad za ohranitev ter obnovo spomenikov v Celovcu. Delo za obnovo so poverili priznanemu cerkvenemu restavradorju (obnavljalcu) Lukasu Arnoldu iz Celovca. Zelo pravilno je pri tem pripomnil deželni konservator dr. Siegfried Hartwagner, da bi bilo treba opozoriti vse župne urade, naj pri obnovi cerkev in cerkvenih spomenikov poverijo delo vedno le strokovnjakom, ker je samo tako dano jamstvo, da bo delo v resnici strokovno, vestno in pravilno izvršeno.

Nepravilno bi bilo, ako bi prišel v cerkev navaden zidar in bi začel cerkev obnavljati tako, da bi začel nanašati na omet nove barve. Delo pravega restavradorja gre za tem, da poizkuša najti pod sedanjim ometom slikarije iz prejšnjih dob. Tako se je tudi vestnemu in skrbnemu delu restavradorja Arnolda posrečilo, da je odkril v dobrobski cerkvi že več krasnih slikarij iz srede 15. stoletja in delo se še nadaljuje. Te slike bodo nato z veliko skrbnostjo obnovljene.

Ravno tako skrbno je treba obnavljati tudi lesene kipe in lesene okvirje, ki jih je že močno v notranjosti razjedal črv. Toda črv je uničen in kipi vstajajo v novi svežini. Tako bo v novi svežini v kratkem vstala vsa notranjost in tudi zunanost naše podjunske katedrale.

Naznanilo

Dne 8. junija, na praznik Presvete Trojice, bo v Škocijanu redni kvatni shod. Ker navadno prihaja na ta dan k nam veliko romarjev, da počaste naš čudoviti križ, javljamo red božje službe.

V soboto pred praznikom bo zvečer ob 8. uri rožni venec, litanije Matere božje, blagoslov in prilika za sveto spoved.

V nedeljo na praznik:

Od 6. ure dalje prilika za sveto spoved; ob 7. uri farna sveta maša; ob 8. uri sveta maša za ljudsko šolsko mladino;

ob 9. uri mladinska sveta maša. Med mašo nagovor za katoliško mladino. Med mašo ljudsko petje;

ob 10. uri slovesna peta sveta maša z nagovorom.

VABILO

Na binkošno nedeljo, dne 1. junija, bodo zaigrali igralci farne mladine v Škocijanu lepo igro „Pri kapelici“.

Začetek popoldan točno ob 3. uri. Igrali bomo tokrat samo enkrat, ker bo za vse prostora dovolj.

Vsi prav iskreno vabljeni!

MLADINSKO ROMANJE

k sv. Hemi-Rozaliji na praznik presvete Trojice, 8. junija

Mladina iz Podjune bo romala na kvatno nedeljo, dne 8. junija, popoldne k sveti Hemi-Rozaliji pri Globasnici. Zbiranje ob pol treh popoldne pri cerkvi. Ob treh bo večerna sv. maša s pridigo. Priložnost za sv. spoved. Tisti, ki pristopijo k mizi Gosposvodi, naj od 12. ure ne zaužijejo hrane. Mladina, iskreno vabljena! Obnovili bomo katoliško veroizpoved in obljubili novo zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi, sv. očetu in našemu škofu.

PRIDI SVETI DUH

(za binkošti 1952)

Tema se po zemlji razgrinja
in šopiri se napuh,
skrb in groza nas prešinja,
pridi, pridi sveti Duh!

Pridi s svojim razsvetljenjem
in razjasni nam razum.
Čakamo Te s hrepenjem,
da nam utrdiš pogum.

Pridi nad ponosna mesta,
na deželo med vasi;
gorska pot in ravna cesta
po svetlobi hrepeni.

Glej, pod slednjim gorskim krovom
Ti postavljamo oltar.
Pridi z božjim blagoslovom
in prižgi ljubezni žar.

Laž po svetu zmote seje,
širi hlad in trosi strup;
ogenj Tvoj pa srca greje,
pridi naš edini up!

Pridi s svetimi darovi
med šumenjem iz neba,
čoln življenja med valovi
reši večnega gorja.

Limbarski

Karel Mauser:

Jamnik

(8. nadaljevanje)

Vendar je čutil, da se med njima trga. Reza ga sicer nikoli ni podila od okna, celo smejala se je včasih, toda v njenem glasu je bilo nekaj, kar je Lojzeta vznemirjalo.

Prstan je še vedno nosila. Toda Lojze ji ni več veroval. Lagala je. Hotel ji je to zabrusiti v obraz, toda upanja ni hotel zavreči.

Grogorjev je mirno hodil po vasi. Lojze mu je bil z očmi skoraj na vsakem koraku. Nekaj dni sem je celo ponoči opazoval, če ne hodi pod okno. Nikoli ga ni videl. Reza celo k maši ni hodila z njim. Če ni bilo Lojza, je šla sama.

Nazadnje je v Rakarjevega butnilo.

„Z Grogorjevim si, meni pa laž v obraz,” ji je počital.

Pogledala ga je skoraj s prezirom.

„Če misliš, da moram, bom pa začela.”

„Nalašč mi nagajaš, Reza,” je prosil Rakarjev.

„Si me že kdaj videl z njim?”

Nič mehkega ni bilo v njenih besedah.

„Videl te nisem. V bajto hodiš. Lahko si mislim.”

Zadrleščila je okno in se ni več oglasila. Kakor pes je cvilil pod oknom.

Drugi dan je je čakal in prosil, naj ne bo huda. Klet je nad samim seboj. Čutil je, da se je že preveč zapletel, da ne more več iz mreže.

Reza je samo prikimala. Drugega ni spravil iz nje.

Na Jamniku so pričeli z žetvijo. Klasje je bilo lepo in polno in vreme tako pripravno, da je bilo škoda vsake ure.

Kocharjeva Barbara je prišla v tarbeh. Peter je bil kakor na trnju. Največ zavoljo Lojzeta. Bi znal udariti z jezikom.

Pa ni. Zadeva z Rezo ga je tako peklila, da je bil na pol nor. Najraje bi se potegnil v Kranj in poiskal delo, da bi na ta način Rezo dokončno prisilil, da bi povedala, kako misli. Toda zdaj sredi najhujšega dela si ni upal.

Barbare je bil kar vesel. Se vsaj mati ne bodo tako dolgo mezdili s tisto ržjo. Saj je ni veliko. Pa kaj bo star človek in še sam.

Barbarina pomoč se je močno poznala. Rakarica se je kar čudila, da je deklíč tako spešen. Toda hvaliti je ni hotela. Zavoljo Petra ne. Ga je ujela nekajkrat, kako je strmel v punčaro.

Ko je zvečer odhajala nazaj v svojo bajto, je Peter stopil z njo čez prag. Ravno ji je hotel nekaj reči, ko je zrasel iz veže še Lojze.

„Pridna si bila, da bolj nisi mogla biti. Boš prišla na nageljnovega v Kropo?”

Koj se je zmedla. Čutila je, da je Petru nerodno in da ji je hotel isto povedati.

„Ne vem še,” je rekla prijazno. „Saj je še dober teden do žegnjenja.”

In je skoraj stekla.

Peter in Lojze sta ostala sama. V Petru je tlela jeza, ki pa je ni hotel pokazati. Čutil je, da ga Lojze opazuje.

„Za delo ni napačna,” se je spacił Lojze.

„Ni,” je mirno rekel Peter.

„Ti že veš,” je usekal Lojze.

Samo to. Zasukal se je in potegnil šepavo nogo čez prag. Peter je strmel za njim in slina mu je z brade tekla na odprto srjaco. Ni je obrisal.

Čutil je, da je Lojze uganil njegovo najbolj skrito misel, za katero še sam ni bil na jasnem.

Nageljnovega v Kropi, ki je na nedeljo po svetem Jakobu, zbere ljudi od vseh koncev. Tedaj je celo v Kropi kar prijazno. Štanti, veseli obrazi, praznično razpoloženje in ples spremení kroparski kotel v pravo rajališče.

Lojze se je sprva semnja veselil. Dokler ni bilo Grogorjevega. Zdaj mu je bil semenj kar odveč. Sicer je na njem upal, da bi šla Reza z njim, toda upanje je bilo

tako rahlo, da se je komaj upal kaj opreti nanj.

V soboto večer se je bil trdno odločil, da bo šel k maši v Selca. Nalašč. Pa se je že ponoči premislil.

Morda pa z Rezo ni tako kot misli. In se bo Grogorjev smejal. Vsi fantje se bodo smejali, da se je Grogorjevemu tako plašno umaknil.

Grem, se je odločil. Grogorjevemu na kljub. In če bo kaj jezikal in tresoril, ga mahnem po zobeh. Da bo vedela Reza, da nisem šleva.

Misel ga je zagrabila. Ko se je jutraj opravljal, mu je bilo hudo samo zavoljo noge. Šepav ne more plesati. Bi se mu vsi smejali.

Tudi Peter se je bil opravił za v Kropo. Je Barbara obljubila, da bo prišla. Nerada sicer, toda odreči spet ni hotela. Je Peter tako lepo prosil, da se ji je prav zasmilil.

V Kropi je vrelo in valovilo, pred štanti je bila taka gneča, da si se komaj preril skoz njo. Lojze je z očmi iskal Rezo, pa je ni nikjer zagledal. Doma je vseskozi pazil, kdaj bo šla od Prosenarja, pa se mu je le izmuznila. Tu di po poti grede je ni došel. Samo Petra, ki je opletal ob Barbari. Sprva ju je mislil pustiti zadaj, potlej se jima je pridružil.

„Si se le odločila?” je skušal biti prijazen.

„Da ne grem mimo navade,” se je v zadregi nasmehila.

Peter je molčal.

Lojzu pa se beseda ni ustavila. Moral je s klepetom revpiti jezo, ki je vrela v njem. Da mu je Reza ušla, ga je peklo. Nalašč mu je to napravila.

„Rezo si pa zamudil,” je kar tako dejala Barbara.

„Kako to misliš?” jo je pogledal Lojze.

„Videla sem jo, ko je šla z Grogorjevim,” je mirno rekla.

„Meni je vseeno,” je izkolcal Lojze. „Brez družine ne bova, saj greš ti z nama.”

Skušal je govoriti mirno. Pa se mu je glas vendarle tresel. Da že drugi vlačijo njegovo sramoto po zobeh ga je žgalo.

(Dalje prihodnjic)

Prof. dr. Lambert Ehrlich

1942

26. maj

1952

Dne 26. maja letos je poteklo deset let, kar je krogla iz morilske roke ugasnila tuzemsko življenje enemu največjih Slovencev, svetniškemu duhovniku, vzgojitelju mladine, koroškemu rojaku, univerzitetnemu profesorju dr. Lambertu Ehrlichu.

Rojen je bil Lambert Ehrlich dne 18. 9. 1878. leta v južno-zapadnem delu Koroške, v Zbnicah pod Sv. Višarjami, tam, kjer se stikajo tri dežele, kjer se stikajo tri države in kjer se stikajo tri največje narodne skupine Evrope: Slovani, Romani in Germani.

Lamberta so poslali v gimnazijo v Celovcu in zatem na bogoslovne visoke šole v Innsbrucku, Salzburgu, Rimu, Parizu in Oxfordu. Izšolal se je v odličnega teologa, bistrega misleca in razgledanega evropskega izobraženca, priučil se je desetim tujim govoricam.

Koroški je dal svoja mlada leta, kaplanoval je v Beljaku, bil je tajnik krškega škofa v Celovcu, po prvi svetovni vojni je bil član slovenske delegacije na mirovni konferenci v Parizu. Nato pa je prišel za profesorja na bogoslovno fakulteto na univerzi v Ljubljani. Tam je nato živel in delal za Cerkev, univerzo, dijaško mladino in domovino. Umrl je kot mučenec duhovnih in življenjskih vrednot, za katere se je bil izšolal.

Skoraj nemogoče je v kratkem sestavku zajeti vse bogastvo njegovega življenja in njegovega dela. Zato naj bo tu nanizanih samo nekaj njegovih najznačilnejših lastnosti iz vsebine njegovega izredno bogatega življenja.

Prof. dr. Ehrlich je bil svetniški duhovnik, predvsem je namreč hotel biti le kot duhovnik, goreč in svet duhovnik. Kjer-

koli je javno nastopal, je nastopal kot duhovnik. Kot duhovnik je bil prof. Ehrlich predvsem mož molitve. Z molitvijo je začel in končal vsako delo, vsako predavanje, vsako sejo, vsak posvet, vsako intervencijo, vsak važnejši korak, ki ga je napravil. Z molitvijo je združeval samozatajevanje, to je odpoved vsemu, kar bi ga moglo ovirati v popolnem izvrševanju božje volje.

Kot duhovnik se je Ehrlich boril za slovenske narodne pravice, ker je smatral zvestobo, ljubezen do naroda za božjo zapoved, kot duhovnik se je boril proti komunizmu.

Dr. Ehrlich je bil velik vzgojitelj, ker je imel za to vse pogoje: svetniško osebnost, veliko izobraženost, razgledanost po svetu, izkušnost, izreden pogled v duše posameznikov in preprostost.

In bil je prof. Ehrlich velik in iskren Slovenec, misijonski delavec, izreden predavatelj, slovenski videc in državnik, povsod pa popoln.

Tak je bil prof. Lambert Ehrlich, ki je dne 26. maja 1942 daroval sv. mašo v Akademskem domu sv. Cirila v Ljubljani. Okrog osmih je odšel proti univerzi. Nedaleč od Akademskega doma je na Streliški ulici počil strel in prof. Ehrlich se je zgrudil na tlak, po katerem se je razlila njegova mučniška kri. Na smrt ga je obsodil komunizem, proti kateremu se je boril kot Slovenec in kot katoliški duhovnik. Vse klevete in obrekovanja, ki so jih nato razširili, da bi opravičili svoj zločin, pa so in ostanejo laži in obrekovanja.

Moremo pa biti prepričani, da bo mučniška kri svetniškega profesorja prinesla slovenskemu narodu novo, lepšo dobo.

„Katoliški misijoni“

V Buenos Airesu je med temkajšnjo najmočnejšo slovensko povojno skupnostjo, ki je odšla iz domovine na svobodna tla, stopil v svoj 26. letnik življenja mesečnik „Katoliški misijoni“, ki je po svoji zunanji obliki prav gotovo nekaj edinstvenega med vsem našim slovenskim tiskom v svobodnem svetu. Skupna prva in druga številka, na 84 straneh, sta izšli v obliki male knjižice, ki se kar ponuja kot priročno, vzpodbudno in zares zanimivo branje. „Katoliški misijoni“ tako nadaljujejo lepo upeljano tradicijo še izpred vojnih letih v domovini.

Namen tega mesečnika je seznanjati slovensko javnost po vsem svetu z delom in prizadevanji slovenskih misijonarjev in misijonark, ki že dolga desetletja delujejo po širnem svetu med poganskimi narodi in jih versko in kulturno vzgajajo; po drugi strani pa nudijo bralcu poznanje o posebni nalogi katoliške Cerkve — misijonski akciji, ki je prav gotovo ena najvažnejših nalog Kristusove ustanove. Tako ta mesečnik opravlja dvojno nalogo: ustvarja vez med Slovenci in njihovimi misijonarji in budi vne- mo in zanimanje za naloge vesoljnega katoliškega sveta. Novi letnik pa je še posebej posvečen: „Slavi svetniškega misijonarja Baraga; misijonski vnemi škofa Gregorija Rožmana; vsem slovenskim misijonarjem širom sveta, zlasti tistim, ki trpe pod rdečim terorjem, ali ki so morali pod njega brutalno silo zapustiti svoj ljubljani delokrog...“

Slovenci smo v velikem svetu precej poznani kot misijonski narod: to se pravi narod, ki nikoli, navkljub svojemu najhnetu

številu, ni zapiral vrat pred pozivom papežev in svete Cerkve za širjenje Kristusovega kraljestva. Velika množina naših slovenskih misijonarjev in misijonark po vsem svetu nam je svetlo zadoščenje, da opravljamo Slovenci veliko in lepo delo za razširjanje kraljestva božjega na zemlji.

Že prvi dve skupni številki nam dokazuje, da bo list tudi v bodoče zares nekaj nad vse zanimivega in prikupnega. Njegova vsebina je preprosta, vsakomur umljiva: preprosti in izobraženec bosta našla v njem veliko; premnogo tega, kar še ne veda in kar jima bo k splošnemu poznanju katolištva, h kateremu se s ponosom prištevamo, samo koristilo. Mimo poročil in pisem naših misijonarjev in misijonark iz vseh dežel sveta, prinaša ta list tudi zanimive sestavke o življenju in delu katoliške Cerkve po vseh misijonskih pokrajinah, govori o nevarnostih, ki prete misijonskemu delovanju, razmotriva vprašanja, ki se tičejo naše osebne misijonske dolžnosti; še posebej se posveča prizadevanjem za beatifikacijo našega velikega rojaka misijonskega škofa Ireneja Friderika Barage, o katerem bo v vsaki številki prinašal nova dognanja; številne slike in fotografije, resne in šaljive zgodbe iz misijonskega življenja, zlasti pa zgodovinski roman o misijonarju p. Ricciu na Kitajskem, ki bo izhajal v vsaki številki, vse to naravnost kliče in vabi, da naši rojaki z vne- mo sežejo po tem lepem listu.

Naročnina za „Katoliške misijone“ je v Avstriji 40 šilingov. Naročila sprejema č. g. Miha Burja, Spittal a. d. Drau, D. P. Camp.

Evharistično slavlje v Štandrežu

Na nedeljo, dne 18. maja, so priredili Slovenci na Goriškem v Štandrežu pri Gorici velik evharistični praznik, ki se je spre- menil v pravo zmagoslavje. Prišle so množice vernih Slovencev vseh slojev in vse množice so izpričale: Kristusa ljubimo, v krščanski veri hočemo živeti!

Prihajali so z vlaki, avtobusi, kolesi in peš, prihajali so vsi, ki so le mogli od doma, od otrok do postavnih mož, od mladih deklet do starih ženic, prišli so pevski zbori iz vseh goriških slovenskih vasi, bilo je zbranih skoraj 10.000 vernih Slovencev,

nad 40 duhovnikov iz goriške in videmske škofije, ko je prišel tudi nadškof goriški.

Pričela se je pomikati procesija, štirje akademično izobraženi doktorji so nosili nebo, v pomoč so jim bili štirje visokošolci, pred in za nebom pa se je razvrstil ves narod. Po končani procesiji je nagovoril vernike najprej nadškof goriški, ki je začel v slovensčini takole: „Jezusu Kristusu, prebivajočemu v presveti Evharistiji, bi hotel v slovenskem jeziku zapeti himno proslave in zahvale: „Bodi polna, bodi glasna — bodi mila, bodi jasna — vernih hvala in radost!“

Meniški grad pri Žirovnici v Podjuni

Preden je cesar Jožef prevzel vladno, so bili na žirovniškem gradu menihi. Imeli so poleg gradu še mlin in žago, ki jo je gnal žirovniški potok. Malo pod mlinom je stala žganjarna, v kateri so žgali žganje. Tudi vsi travniki in vsa polja v okolici, je bila meniška posest. Vse posestvo pa je spadalo k dobrolskemu samostanu. Ta pa je bil podložen opatu iz St. Pavla v Labodski dolini.

Se dandanes stojijo grad, mlin, žaga in žganjarna, kar vse je bilo še do druge svetovne vojne last menihov iz St. Pavla. V gradu že dolga leta stanujejo delavske družine, morda ga je zaradi tega v času Hitlerja kupila bližnja tovarna Leitgeb iz Sinče vasi. Mlin in razpadlo žago je kupil gostilničar Čuk iz Sreje, prejšnjo žganjarno pa si je pridobila Štukinja, posestnica iz Perčičje, tudi v žganjarnici danes stanujejo ljudje.

Ko je cesar Jožef prevzel vladno, so morali menihi zapustiti grad. Se je pa zgodilo, da je začelo v gradu strašiti. Ponoči so ljudje videli menihe stati na oknih in pred vrati, hodili so tudi okoli gradu in včasih so bila okna močno razsvetljena ali je celo izgledalo, kakor da ves grad gori.

Zaradi tega so se ljudje spomnili stare pripovedke, ki ve povedati, da so v gradu skriti veliki zakladi. Menihi, ki so na gradu gospodarili, so imeli vedno v službi več hlapcev in dekel. Nekega dne je šla mlada dekla v klet, da bi umila zelje. In se ji je pokazala lepa, belo oblečena žena. Rekla je: „Deklica, ne boj se me. Sem večja reva

kakor ti. Poglej te ključke! Če bi mi jih ti že zdaj mogla vzeti iz rok, bi bila jaz rešena. A danes to še ne gre. Toda poslušaj! Pridi po enem tednu zopet ob tej uri v klet. Tedaj se ti bom pokazala kot kača. Sikala in jec- ljala bom proti tebi, v gobcu pa bom ime- la tele ključke. Ne smeš se me bati, temveč mi moraš vzeti ključke iz gobca. Potem bom rešena in ti boš z menoj srečna in bogata. Ne boj se me kot kače in pridi, ja ne po- zabi.“ Tako je govorila žena — nato je iz- ginila.

Teden dni je minilo in deklica je ob do- ločenem času spet šla v klet. Po kratkem času se je priplazila iz kota velika hača, ki je imela v gobcu ključke ter je lezla proti dekli in na vso moč jecljala proti nji. De- kla ji je šla nasproti, a zaradi močnega si- kanja proti njej se je končno zbala ter zbe- žala. V tem hipu je kača-pontarica (pokor- nica, pontati prihaja iz nemškega in po- meni pravzaprav bändigen) vrgla ključke za njo in glasno zavpila: „Nesrečna deklica, zakaj si zbežala! Zdaj moram tako dolgo ča- kati, da bo ptička vsejala seme, iz katerega bo zrasla smreka. Iz te smreke bodo zrezali deske in iz teh desk bodo naredili zibelko. In šele tisti otrok, ki bo kot prvi ležal v tej zibelki, me bo rešil. Oh, jaz nesrečnica...“ — Pri zadnjih besedah je izginila in dekla je bila sama.

Pa do danes kače — busarce — tako jo tudi imenujejo — še nobeden ni rešil. Ljud- je pa pravijo, da je ptička že vsejala tisto seme, iz katerega bo zrasla smreka.

Po ljudstvu zapisal R. Vouk.

POMLAD V GOZDU

Bukev je ozelenela,
črne jagode cveto,
kukavica je zapela,
žolna trka na drevo.

Praznično se je oblekel
kot na svatbo slednji štor.
„Vzdrami se!“ je hrastu rekel
sredi gozda krivi bor.

Mravlje so se prebudile,
vabi jih pomlad iz tal;
vrane so jim dom razbile,
pa bo kmalu nov spet stal.

Slednja ptička je vesela
in prijetno žvrgoli;
za mladiče pridno dela,
toplo gnezdo jim gradi.

Jež zapuša skrivališče,
ta bodeči ponočnjak,
že caplja in hrano išče,
ljub mu je večerni mrak.

Gozdni škrtelj, veverica,
drzno kar po tleh skaklja,
v grmu čaka jo lisica,
pa ji spretno je ušla.

Vigred nam je spremenila
širni gozd v prijetni hram;
rahlo se je dotaknila
tudi mojih trudnih ram.

In srce se je zbudilo
zopet iz globokih sanj,
bujno se je pomladilo
kakor v gozdu stari panj.

Limbarski

Materinski jezik

Stal sem na čudežnem mestu...
videl natanko sem vse.
Govorice vseh narodov zemlje
so okrog mene odmevale.

Sem jim prisluhnil, smehljal se:
Vsak govori kakor zna —
vsi jeziki enako so vredni,
to resnica je, to velja.

Pa sem govoril slovenski,
mehko, kot bil bi doma
ter opeval slovensko besedo,
njo, ponos mojega srca.

Mamica me je učila,
kar sama sprejela je...
Materinščina mi je najdražja,
a jezike spoštujem vse.

Dravski.

Večernica

Višina počiva
in gora še sniva
v lesketu minulega dne.
Nižino pokriva
že mrak in zliva
otožnost,
pobožnost
v molčeče moleče srcé...

Iz blede modrine,
kraljevske miline,
prikaže se luč meni večna...
Ko dan tu izgine
ter strah me prešine,
ihthea,
pro:
je duša zbog zvezdice srečna.

Oh zvezdica sveta,
vabilo očeta,
si up, hrepenenje nam v temi!
Tvoj žar nam obeta
(nam ura je šteta),
da pride
ter snide
se z večnostjo dan naš ta nemil...

Valentin Polanšek.

Kukavica*

Kukav'ca je kukala,
glasno je zapela,
meni je zakukala
in naprej zletela.
Leta je naštevata,
ptičica mi mala,
kako dolgo bom živel,
ona pa ni znala.

Prašati sem hotel jo,
kaj mladost pomeni,
kako bi obdržal jo,
po kateri ceni.
Ptička pa ni čakala,
ni imela časa
in mladost zdaj mine kmal'
mladost — pomlad naša.

Oh, le čakaj kukav'ca,
zanko bom nastavlil,
bom ujel te, kukav'ca
ter prašanja stavil.
Vse mi boš povedala,
ker bom prosil lepo,
svobodo dobiš nazaj,
svobodo prelepo.

R. Vouk

* Se da peti po „Lipa zelenela je...“

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob pol 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob štirih popoldne.

Birmanci in botri lahko dobite molitvenik „Večno življenje“ kot spomin na sv. birmo v Celovcu na dan sv. birmo na binkošti pred stolnico!

Molitvenik „Večno življenje“ lahko dobite vedno v upravi „Našega tednika“. Na razpolago je v vseh izdelavah. V platno vezan z rdečo obrezo, v umetno usnje vezan z zlato obrezo kot spomin na sveto birmo.

Večno življenje je eden najboljših ljudskih molitvenikov, ki je doživel že štiri najst izdaj. Sestavil ga je dr. bogoslovja dr. Gregorij Pečjak, dolgoletni katehet na gimnazijah. Zato ima molitvenik solidno in res življenjsko vsebino, ki jo veren in v veri izobražen kristjan za življenje potrebuje. Tudi na Koroškem je molitvenik „Večno življenje“ zelo poznan in dobro vpeljan med ljudmi. Vsa starejša generacija je po tem molitveniku opravljala svoje pobožnosti. Celotna Marijine družbe in druge bratovščine so ga s pridom uporabljale pri svojih privatnih in skupnih pobožnih vajah. Zato ga sedaj toplo priporočamo tudi mlajšemu rodu.

GOSPODARSKE STROJE
NADOMESTNE DELE ZA

kolesa in šivalne stroje — Krožne žage in žage za rezanje hlodov, kroglične ležaje — Ograje za pašnike (Weidezaun) dobite pod ugodnimi plačilnimi pogoji le v zalogi gospodarskih strojev, koles in šivalnih strojev

Johan Lomšek

Zagorje — Št. Lipš, p. Eberndorf (Dobrla vas) Koroško. — Na željo dobite cenik brezplačno.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Gospodu, ki nam je poslal pismo z dne 23. 5., oddano na glavni pošti v Celovcu, potrjujemo sprejem pisma. Še bolj bi nas zanimalo, če bi nam odpošiljatelj povedal svoje točno ime in svoj naslov.

Poznamo zadeve okoli Gorice in Trsta, tudi iz svoje lastne izkušnje bi mu mogli marsikaj povedati.

Nikdar nismo bili zagovorniki nasilja, nasilje ostane nasilje, pa naj ga izvajajo črni, rjavi ali rdeči. Radi tega smo tudi ob vsaki priliki nastopili proti takemu nasilju in se borili za pravice vsakega Slovenca, pa naj je to bilo v arestih in taboriščih, ali pa v političnem življenju ali pri oblasti.

Kar pa se tiče celovškega radia, pa se je menda gospod obrnil na napačni naslov. Tudi mi bi želeli več oddaj, ki naj bi bile boljše po vsebini in bi bile tudi boljše pripravljene, tudi mi bi želeli razširitev kroga sodelavcev, ker la na tej podlagi bo mogoče tudi kvaliteto oddaj izboljšati.

Najboljše pa bi bilo, da se gospod sam osebno javi, potem se bomo o marsičem lahko pogovorili in tudi večina njegovih pomislekov bo odpadla, ko bo videl stvari od blizu. Eno zagotovilo pa gospodu X lahko že danes damo, da mu pritrdimo celo več kakor en odstotek.

Naročnina: Naša dva inkasanta pobirata naročnino. Prosimo naročnike, da to naročnino plačajo, če niso tega storili že po položnici.

Dopisi: Posamezne dopise okoli štetja bomo prinesli ob danem času kot celoto, kjer bomo tudi pokazali vsa protislovja, ki se zrealijo v uradnih številkah.

Pesniki: Kakor razvidite iz lista, Vam vsem posvečamo veliko pozornost, ne moremo pa objaviti vsega in časovno po željah, katere nam sporočate. Nekoliko je treba potrpeti.

Mladi rod: Sporočamo na tozadevna vprašanja, da bo zadnja številka za to šolsko leto izšla začetkom junija na 24 straneh.

GORENCE

V torek, dne 13. maja, smo se ob 1/28. uri zvečer zbrali pri Sv. Radegundi na Gorenčah, da smo ob priliki prelepe šmarnične pobožnosti slovesno proslavili 35. obletnico prikazovanja Matere božje v Fatimi. Ljudi — zlasti mladine — je bila polna cerkev. Po petih litanijah Matere božje je pristopil k oltarju g. Svetko in daroval najsvetejšo daritev, med sv. daritvijo pa nam je v lepem govoru nazorno razložil fatimske dogodke. Pozval nas je, naj ostanemo zvesti Marijiniemu naročilu, naj radi molimo in premišljujemo sv. rožni venec in naj veliko molimo ter žrtvujemo za spreobrnjenje Rusije. Nekaj posebno lepega natej verski pro-



Pri nas na Koroškem

slavi je bilo ljudsko petje, vsa cerkev je pela: pevci na koru in ljudje v cerkvi, kar pa je še posebej hvale vredno, slišali smo tudi številne glasove naših mož in fantov.

Pohvaliti moramo tudi naše otroke. Lepo so ubogali in so po naročilu v šoli po vseh hišah ljudi vabili k prelepi verski slovesnosti. Pa tudi sami so se skoraj polnoštevilno udeležili slovesnosti. Zato so pa tudi dobili velik škronicelj cikrnov.

ST. JANŽ V ROŽU

V nedeljo, dne 18. majnika, smo obhajali pri kapelici nad vasjo izvincerkveno slovesnost materinskega dne. V pesmih, deklamacijah in s citrami so slavili otroci delo in trpljenje svojih mater.

V igri so se trudili iztrgati bolno mater smrti s silo, ko pa to ni šlo, so pa premagali smrt s prošnjami in s pripravljenostjo umreti namesto matere. V prizoru: Mati bedi — se kaže čuječnost dobre matere, ki pravi: „Rajši bom delala, da mi bodo roke krvave in oči oslepele, kakor pa da bi dala svojega otroka v hišo pijanca, ki tudi ne pozna nobene nedelje.“

Veliko veselje sta vzbudili Cilka in Julka s svojima punčkama. Od petletne Pepce, Gretice, Danice in Zorke, tja do strogega zdravnika in strašne smrti so vsi otroci svoje naloge dobro rešili.

DVOR

Dvorjani smo imeli čast, da smo imeli v svoji sredi najstarejšo osebo cele fare. Gospodar čez življenje in smrt pa je poklical svojo zvesto služabnico dne 22. majnika v večno domovino. Uhlanova mati Ana Šumnik so bili stari že 93 let. To je res visoka starost. Rojeni so bili 25. 7. 1859 v Repljah pri Albrehtu. Oče jim je dal kot dediščino Uhlново posestvo v Dvoru. Tukaj so gospodarili in gospodinjali rajna mati dolgo dobo let.

Rajna mati je bila zadnja leta priklenjena na bolniško posteljo in je veliko trpela. Trpljenje pa je prenašala vdano in potrpežljivo. Najstarejši materi cele fare je na praznik Kristusovega vnebohoda izkazala ogromna množica zadnja čast. Pogreb je bil ob 9. uri predpoldne med prvo in drugo mašo; tako so ljudje počakali na pogreb, oziroma so prišli k drugi maši po pogrebu. Mešani cerkveni zbor je bil polnoštevilno zastopan, da ji zapoje v slovo zadnje žalostinke. Pri prvi blagoslovitvi je zapel: „Mati se poslavlja“, nato jo je spremljal z „Usmili se me, o Gospod“ na žalni poti. Ob grobu pa so zapeli nadvse lepo pesem, da je kar tako zvenelo preko grobov: „Jaz sem življenje in vstajenje“. Domači gospod župnik so se poslovali od matere, od farne matere, od tretjerednice in faranke. Moški zbor pa ji je zapel „Bla-gor mu, ki se spočije, v črni zemlji v Bogu spi“. Naj spi rajna v Bogu, ko je toliko trpela na tem svetu in si gotovo že tukaj na svetu prikrajšala vice s svojim trpljenjem. Rajna mati naj počiva v miru! Uhlnovim pa naše iskreno sožalje.

Pomladne plašče, obleke, kostume, bluze, plašče iz balonske svile priporoča

WALCHER

Celovec-Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 2. Lastna izdelovalnica.

VEČNA VAS

Naš mežnar ima sedaj veliko veselje! Dobil je družinski prirastek, deček je, tako bo lahko postal ministrant in mežnar ter nadomeščal ob svojem času očeta. Naj živi mnoga, mnoga leta.

BLATO

Družina Burger, pd. Godec, je dobila malo Ivanko. Botra sta ji bila sosedja g. orožnik Friderik Stuck in njegova žena Justina Ursula Struck, roj. Kristan.

Črčev atej že dalj časa boleha na svoji stari bolezn, ki jo je prinesel s seboj iz ruskega ujetništva. Želimo dobrega in trdnega zdravlja.

Na binkoštni ponedeljek bomo blagoslovili novi križ na poti Replje-Pliberk, katerega je postavila družina Črčev v zahvalo sredi svojega polja. Križ je naslikal akademski slikar g. Jerina. Slike so pristne in

izvirne, ter kažejo vero in ljubezen kmeta do grude in do Boga. Slike so izdelane po naročilu Črčevega očeta. Pridite in ogledajte si to novo umetnino.

Črčev Lovj pa si je mislil, če je mogla družina Stuck priti do svojega doma, zakaj bi jaz ne zmoget in je začel pridno zidati. Klet, fundament že stoji. Blato raste številčno.

Luka Glinik je prodal šuštarjevo hišo našemu cestarju, da ima sedaj bližje na delo. Luka pa si je kupil v Pliberku zraven Kronwirta hišo, da bo lažje pridelal s svojimi konji potreben zaslužek za družino.

ČERGOVIČE

Friderik Komar, pd. Trehtar, se je v nedeljo, dne 25. maja, čisto na tihem poročil v naši farni cerkvi s Rozalijo Glinik. Vse najboljše ter na mnoga, mnoga leta! Malo svatbo so obhajali na domu, kar je najlepše in najpametnejše.

ŠMIHEL

V nedeljo, dne 25. maja, smo imeli pri nas prvo sveto obhajilo. Tokrat nas ni bilo tako veliko kot druga leta. Ker je število otrok v prvem razredu majhno in nimajo svojega razreda, letos niso šli v prvem šolskem letu k obhajilu, ampak bodo šli drugo leto. Tako so letos bili samo zaostali iz drugega razreda, bilo jih je 9. Tem bolj prigrčno in lepo je bilo. Veliko veselje je za otroke poleg cerkvene slovesnosti tudi bogat zajtrk v župnišču pri gospodovi mizi. Naši mali navihanci, kako so bili zgovorni pri kosilu, nekateri bolj skromni, drugi pa so zopet kakor veliki znali postavljati besede. Prvoobhajanci, bodite vedno pridni otroci Jezusov!

Kupujem vsake vrste starega železa, kovine, kosti, čunje in papir, vse po najboljši ceni. Pridem prevzemam na dom. Vsak naj ima pripravljeno, kar hoče oddati. Ako hoče kdo kaj oddati, na sporoči na moj naslov:

Piuk Valentin

VELIKOVEC-Völkermarkt 2.-Maigasse 23.

PODKRNOS

Nismo daleč od Celovca, vendar pa se bolj redko od nas kaj izve. Sicer pa živimo po starem naprej, nekateri vsaj se držimo starih zapovedi, drugi so pa seveda pod vplivom mesta bolj posvetni. V cerkev sicer še hodijo in molijo tudi, toda verjetno bolj za posvetne zadeve, da bi veliko prislužili, da bi svinja imela dosti mladičev in podobno. Za to, kaj bo po smrti prišlo, to sedaj ni važno.

Toda ni res, tudi na to mislimo, vsaj na smrt samo. Zato smo si omislili tudi mrtvaški voz. Danes pa je že tako, da mora biti vse v zvezi z veselico in s plesom, zakaj bi tudi blagoslovitev mrtvaškega voza ne bila, četudi se malo čudno sliši in tudi malo čudno zgleda. Toda spomlad je in v tem času so tudi veselice potrebne, če mora k temu pripomoči mrtvaški voz, kaj zato.

Ko smo torej zložili in nabrali za mrtvaški voz, smo tega kupili in v nedeljo je bila blagoslovitev. Ko pa je bila ta slovesnost končana, smo začeli s plesom in zabavo. — Moramo pa vseeno reči, da res malo čudno zgleda: mrtvaški voz in ples, vse obenem. Ali nikdo pri tem ne pomisli, da je vsakdo od nas lahko tisti, ki bo prvi odpeljan s tem mrtvaškim vozom. V čast večine moramo le omeniti, da v splošnem ljudje niso bili zadovoljni, da se ravno tak povod dobi za veselico.

KOTMARA VAS

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ vabi na lepo versko igro „Fatimska Mati božja“, ki jo priredi v Šent Janžu v Rožu na binkoštni ponedeljek, dne 2. junija, ob 2. uri popoldne pri Tišlarju. — Vsi zavedni krščanski Slovenci prisrčno vabljeni.

GOZDANJE

Moramo se enkrat tudi mi oglasiti v „Našem tedniku“, da ne boste mislili, da na zapečku dremljemo ali pa celo spimo. — V križnem tednu je bilo pri nas tako mrzlo, da bi se bilo treba res k peči vsteti, nismo pa tega naredili, ker nas je bilo sram.

VAŽNO OPOZORILO!

Prečistite župne urade, cerkvene svete in odbore za nabavo zvonov opozarjamo na oglas velezvonarne J. Pfundner, Wien X. Ta zvonarna je naslednica znane ljubljanske zvonarne Samassa. —

Sadno drevje je lepo odcvetelo in je upanje, da bomo letos mogli več prešati in tudi več sušiti pa tudi prodati kakor lansko leto, če bo božja volja, da bo ugodno vreme.

Zdaj vse vprek predelujejo in popravljajo. Vsako leto pride v Treščah en hlev s skednjem na vrsto. Letos pa so v Treščah kar trije hlevi na vrsti. Urinčikov je že gotov, Vrbahov in Knapov pa sta v delu. Vrbah tudi predeluje kajžo v sosednji občini. Pravijo, da bo v jeseni tudi Uhnik v Treščah prezidal hlev, ki je temeljitega popravila res že zelo potreben.

Vina, žgane pijače, sadni sokovi iz vinske kleti in tovarne žganih pijač

BRUNNER Celovec-Klagenfurt

Še nekaj moramo povedati. Dobili bomo cesto, ki bo peljala iz Vrbe preko Črešenj na Trešče in pod Korenom na Črepolje in Gozdanje in od tam na Zgornji Skopar. Govorijo tudi, da bo šla nato cesta še naprej na Osoje, toda še ni nič gotovega, če bo to tudi držalo. Ko bo trava pokosena, bodo začeli z delom. Ko bomo kaj več vedeli in ko bodo z delom pričeli, bomo pa kaj več napisali o tej cesti.

Umiramo pri nas bolj malo, ženimo se pa tudi skoraj nič. Dva pogreba sta bila v isti hiši. V postu je umrl otrok, po veliki noči pa posestnica. Poroke pa letos še nobene nismo imeli, smo se lansko leto bolj pridno ženili. — Ko bomo kaj posebnega zvedeli, bomo pa spet poročali.

ZELEZNA KAPLA

V težkem letu vojne, ko so bili izseljeni že mnogi farani, je bila tukaj 18. 7. 1943 zadnja birma. Takrat smo šli s takratnim nadpastirjem v prošnji procesiji k Mariji v Trnju, nadpastir nas je izročil posebne-mu varstvu nebeške Kraljice.

Z velikim veseljem smo sprejeli v lepem mesecu maju letos spet prevz. nadpastirja, ki je prišel v našo sredo v soboto, 10. t. m. Papeževe zastave na stolpu farne cerkve, D. M. v Trnju in na župnišču so oznanjale veliki farni praznik. Pri vходу v trg je bil postavljen slavalok s simboli nadpastirja: križ, palica in mitra.

V dolgi procesiji smo šli s prevz. nadpastirjem na dan sv. birmo v nedeljo, dne 11. 5., k D. M. v Trnju. Navzoči so bili ginjeni veselja, ko je prevz. škof dr. Jožef Köstner pozdravil navzoče v našem materinem jeziku. Odkar je tukaj oznanjeval božjo besedo škof Anton Martin Slomšek in za njim še krški škof dr. Valentin Wiery, smo sedaj spet slišali naslednika apostolov v domači besedi. Zato smo nadpastirju posebno hvaležni. Skupno petje pri škofovi maši se je razlegalo prenešeno po zvočnikih po vsem griču in dolini okoli romarske cerkve D. M. v Trnju. Potrjenih je bilo v zakramentu sv. birmo 335 vitezov Kristusovih.

ZELINJE

Dne 19. 5. smo pokopali na Želinjah da-leč naokoli znano gospo Ano Posch, mater č. g. Franca Poscha, župnika v Globasnici. Na vigred je začela nekoliko pešati, resno bolna je bila pa le 3 tedne. Operacija na želodcu pri elizabetinkah v Celovcu se je posrečila, pač pa je naknadno srce odpovedalo. Še živo so jo prepeljali na njen dom, kjer je čez nekaj ur umrla v starosti 75 let.

Pokojna je bila silno delavna in zvesto vdana materi Cerkev in slovenskemu narodu. Vsa leta je pridno prebirala naše liste, posebno Mohorjeve knjige in Nedeljo. Za svoje narodno prepričanje je morala leta 1918 celo v konfinacijo in je morala od strani nemškutarskih Velikovčanov, kjer je bila tedaj za šiviljo, mnogo pretrpeti.

Kako je bila spoštovana, je pokazal pogreb, ki je bil imeniten, kakor je imeniten le pogreb duhovnikov in duhovniških mater. Z duhovnikom sinom vred je spremljala rajno mater 10 duhovnikov od hiše žalosti h cerkvi sv. Frančiška na Želinjah. Kondukt je vodil sam mil. g. prošt Anton Benetek ob asistenci č. g. dekana Zebedina in dr. Zeichna. Pesmi žalostinke je

(Nadaljevanje na 7. strani)

Nove cene za kmetijske pridelke

Obe vladni stranki sta se sporazumeli o novih cenah za nekatere kmetijske pridelke, za krmila in za umetna gnojila. Te cene veljajo z dnem 1. julija letos. Zaradi povišanj nekaterih cen kmetijskim pridelkom pa ostanejo cene za potrošnike neizpremenjene, ker bo razlika izravnana iz državne proračuna.

Nove cene za kmetijske pridelke (v šilingih za 1 kg): pšenica 2.40 (doslej 1.95), rž 2.40 (doslej 1.75), koruza in milokorn 1.90 (1.55), mleko 1.60 (1.40), oljnat tropine 1.80 (1.40).

Nove cene za krušno žito naj bi preprečile krmljenje krušnega žita in naj bi vplivale ugodno na večjo proizvodnjo žita in mleka. Razmeroma majhno zvišanje cen za krmila naj bi preprečilo zahtevo po zvišanju cen za meso.

Prvotno je bilo predvideno, naj bi bila nova cena za mleko 1.80 za liter, kar bi tudi nekako odgovarjalo proizvodnim stroškom. Na zahtevo socialistov pa je bila določena cena samo na 1.60 za liter mleka.

Kakšne koristi ima pravzaprav naš kmet od tega zvišanja cen? Ako bo dobil nekaj več za mleko, bo pa moral zato več dati za krmila in za umetna gnojila, ker mu samo to more omogočiti večjo proizvodnjo mleka. Zato tudi ni pravilna trditev, da bo država prispevala kmetu. Ta prispevek bo kmet na drugi strani sam plačal. Splošno računajo, da bo znašal prispevek države za vsakega kmečkega prebivalca po 15 šil. na mesec. Na drugi strani pa tudi računajo, da bo prispevala država za vsakega nekmečkega prebivalca po 15 šil. na mesec, da bo mogel bolj poceni kupovati kruh in mleko. Oba ta zneska pa mora država z davki preje dobiti. Vprašanje je sedaj, če je tak postopek upravičen. — Zakaj mora dobiti po nižji ceni mleko in kruh tako navaden delavec in uradnik, ki res višje cene ne moreta plačati, dobi pa po tej ceni mleko in kruh tudi največji bogataš? Tudi temu prispeva država. Ali ne bi bilo boljše, da bi manj premožnim država zvišala rente, pokojnine, podpore za otroke, znižala davke, zato bi odpadli prispevki za znižanje cene kruhu in mleku?

Našim gospodinjam

Negovanje sobnih cvetic

Slovenska žena je sploh znana in slovensko dekle slovi že v lepih narodnih pesmih, kako ljubi cvetlice. Tam je opevana lepota s cvetjem okrašenih oken, polnih nageljnov in rožmarina. Ta lepa navada se nam je ohranila. Tudi v najbolj oddaljeni gorski vasi vidimo cvetlice na oknih, četudi v starem, z žico zvezanem loncu ali v grobo zbitem zabojčku. A ne samo nageljni in rožmarin. Begonije, pelargonije, fuksije, asparagus itd. Ob različnih prilikah krasi s tem cvetjem svete podobe, vaška znamenja in oltarje v cerkvi. Z lončnicami okrase sobo ob svatbi in cvetje je ob mrtvaškem odru.

Rože v sobah lahko neguje vsak. Nega rastlin in ljubezen do narave nas plemeniti.

Da bomo imeli uspeh, moramo vedeti, kakšne življenjske pogoje ima vsaka rastlina. Pomnimo, da je naše stanovanje za nje le ječa. Dajmo temu jetniku vsaj nekaj tistega, kar bi v naravi imel, da ne bomo imeli samih shirancev — bolnikov.

Vsaka rastlina ima drugačne življenjske pogoje in potrebe. Ta rabi več sonca, toplote, zraka in vlage; druga zopet manj. Nekateri uspevajo na soncu, ko se mnoge v senci lepše razvijajo. Vsaka pa ima rada zemljo, kakršno bi samo v naravi imela. Da jim bomo znali vsaj nekoliko ustreči, se pogovorimo o vsem, kar bi naše lončnice za ugodno življenje morale imeti.

Lončki in zemlja

Najboljše posode za sobne rastline so navadni glinasti lončki brez glazure. Skozi tak lonček pride h koreninam dovolj zraka. Dobri so tudi zabojčki, ki pa ne smejo biti z oljnato barvo prevlečeni. Lahko so na notranji strani ožgani, da les tako hitro ne segni. Kovinaste, porcelanaste in steklene posode niso primerne. V njih zaradi nedostatka zraka rastline kmalu shirajo. — Vsaka posoda mora imeti na dnu luknjo, velike tudi po več. Skozi te odteka preobilna voda in zrak prihaja h koreninam. Zato mora biti lonček nekoliko podložen, da zrak lažje pride v prst.

Zemlja je najboljša srednje težka. Dobra je prst iz tople grede, ki ji pri mešanju malo apnenega prahu, zdrobljenega oglja ali črnice, to je gozdne prsti iz votlih debel. V mestu dobite pri vrtnarju za lončnice primerno zemljo.

Sobne rastline zalivajmo le tedaj, če je res treba, a takrat dobro. Ako je zemlja v lončkih izsušena, je najbolje lončke kar v vodo postaviti, da se vlage napijejo. Za zalivanje naj bo voda vedno postana. Najboljša je dežnica. Zalivamo tako, da vodo vlijemo v lonček na zemljo. Po rastlini nikoli ne polivamo, posebno ne, ko cvete. Vedeti moramo, da vsaka rastlina v poletni vročini in, ko cvete, rabi več vode. Ko odcvete in v zimskem času zalivajmo le malo.

Lončnice navadno kupimo pri vrtnarju, ki ima za njih vzgojo tudi primerne prostore. Lahko pa tudi sami doma sejemo v februarju ali marcu: petunije, primule, cineralije, ciklame itd. Vrščike nageljčkov, fuksije, begonij, pelargonij in drugih potaknemo v droben vlažen pesek, kjer v toploti radi poženejo korenine.

Presajanje

Vse sobne rastline, ki imajo zemljo že močno prerastlo s koreninami, moramo na pomlad presaditi v nekoliko večje lončke. Staro, izrabljeno zemljo s korenin otresemo ter nasujemo nove rodovitne zemlje. Korenin ne režemo, razen če so bolne ali odmrle.

Rastlino vzamemo iz lončka tako, da jo z eno roko primemo tik pri zemlji, lonček obrnemo in z robom ob mizo potrkamo. — Važno je, da lonček nato zunaj in znotraj umijemo. Luknje na dnu pokrijemo s črepinami ali s kamenčki, da jih zemlja ne zamaši. Na to lahko damo malo konjskega ali govejega gnoja, ki ga pokrijemo z zemljo in rastlino posadimo na sredino lončka pravilno globoko. Zemlje h koreninam ne tlačimo, pač pa z lončkom ob mizo malo potrkamo, da se zemlja sedge. Le zgoraj jo lahko s prsti malo pritisnemo. Čebulice: hijacinte, tulipane itd., ki poganjajo korenine spodaj, sadimo bolj visoko, lilije, arum in druge, ki delajo korenine zgoraj, pa bolj globoko.

Oleander, hortenzije, pelargonije, fuksije in druge obrezujemo vedno nad brstom, drugače se rana ne celi. Palme pa nikdar ne obrezujemo.

Za dovoljen razvoj in zdravje rastline je potrebna primerna sončna svetloba in toplota. Oleander in pelargonije uspevajo na soncu. Druge, četudi ne prenesejo vročih sončnih žarkov, vendar hočejo imeti dovolj svetlobe. Le praproti, bršljan in aspidistre v senci boljše uspevajo. Cvetoe lončnice postavimo tako, da na nje sonce sije. Ko odcveto, jih postavimo v bolj senčno stran sobe. Ciklama, tudi ko cvete, ne sme biti na soncu. Cvetočih rastlin ne premikajmo, ker bi se sicer pri mnogih cvet ne odprl ali pa bi se osul. Mnoge kakteje so v dobi cvetja silno občutljive. Lončnice ne rastejo vedno pokonci, ampak v smeri proti oknu — svetlobi. Obračanje in privezovanje — naravnavanje rastlino v rasti ovira in ji škoduje.

Rastlinam škoduje zatohel in suh zrak. Zato sobo, kjer imamo lončnice, pridno zračimo in sobo zlasti v poletni vročini večkrat na dan poškopimo z vodo. Pri zračanju pazimo, da ne bo prepiha, ki rastlini močno škoduje.

V poletju in pozimi

V poletnih mesecih je najbolj primerno, ako manj občutljive cvetlice damo na vrt v zaveten in senčen prostor. Z železnim dro-

gom naredimo tako velike jamice, da v nje do zgornjega roba lonček postavimo. Pod njim pa naj ostane še precejšnja votlina. — Na balkonu ali pred okni je za cvetlice najmanj primerno mesto. Tu trpijo od vetra, nevihte in suše. Pred sušo jih obvarujemo, če prostor med lončki z mahom zatlačimo in skrbimo, da je mah vedno vlažen.

Ker rastlina za rast porabi veliko snovi, ki jih tudi z zalivanjem izpiramo, moramo lončnicam gnojiti. Navadno jim gnojimo s primerno razredčeno gnojnico. Pri gnojenju z raztopinami umetnih gnojil je treba velike pazljivosti, da ne bo raztopina premočna. S tekočimi gnojili zalivajmo le zjutraj ali zvečer in kadar je oblačno ali deževno vreme.

Lahko je v poletnih mesecih gojiti rastline. Drugače pa je, ko nastopi deževno, jesensko vreme in mrzla zima.

Lončnice, ki jim v jeseni listje odpade, hranimo kar v zakurjeni suhi sobi, kjer ne zmrzuje. Sem spadajo tudi one, ki ostanejo pozimi zelene, vendar več mesecev ne rastejo. To so: evonimus, oleander, palme, pelargonije, fuksije itd. Te le toliko zalivamo, da se zemlja popolnoma ne izsuši.

Druge, ki tudi ostanejo čez zimo zelene, a hočejo imeti zakurjeno sobo, so: filodendron, begonije, figovec itd. Še bolj občutljive so: ciklame, aralije, aspidistra, tradeskancije, primula, cineralije.

O posameznih rastlinah

Aspidistra, ki ima velike temno zelene liste, množimo tako, da jo raztrgamo v manjše grmiče. Uspeva boljše v lesenih posodah in ostane lahko več let nepresajena.

Begonije zahtevajo poleti močno zalivanje in gnojno zemljo. Razmnožujemo jih s potaknjenci in semenom. Begoniji rex odrežemo list, položimo na vlažen pesek in tanko z mivko pokrijemo. Kjer se stikata glavni žili, požene korenine in brst za novo rastlino. Najlepša, vedno cvetoča je semperflorens.

Tradeskancije je treba vsako leto s potaknjenci razmnoževati, ker stare niso lepe.

Asparagus ima rad rahlo, gnojno, vrtno zemljo in majhne lončke. Vsako leto ga ne smemo presajati.

K rastlinam, ki uspevajo le v zakurjeni sobi, spadajo palme, filodendron in dracena. Vse palme potrebujejo poleti mnogo vode, pozimi pa se zemlja nikdar ne sme popolnoma posušiti. Nujno je liste večkrat s toplo vodo umiti.

V bolj hladni sobi uspeva amarilis. Ko odcvete in listi dozori, spravimo lončke s čebulami vred na suh in primerno topel prostor. V januarju ali februarju postavimo lončke v toplo sobo in zalijemo. Ko čebulica požene, jo presadimo v gnojno zemljo.

Nevarnost kobilic

Prehranjevalna in poljedelska organizacija FAO je objavila svarilo, v katerem opozarja, da ogrožajo kobilice resno prehrano dežel na Srednjem vzhodu, v južni Aziji in Afriki. FAO opozarja, da bo nov zarod mladih kobilic v kratkem ogrožal bombažna in žitna polja v ustju Nila in riževa polja v Indiji in drugje.

Po vesteh FAO se milijoni kobilic že pomikajo iz vzhodne Afrike, kjer so se plodili, proti vsemu Srednjemu vzhodu in ti roji plodijo že nov zarod. Ugotovili so že proti koncu leta 1951 ogromne množice kobilic v britanski Somaliji, Abesiniji in Keniji.

Krepke ukrepe za uničevanje kobilic so

Zvišanje davkov

Da bi dosegel finančni minister ravnovesje v državnem proračunu, je izdelal tudi načrt za povišanje raznih davščin, ki bodo zelo prizadele predvsem kmeta.

Tako obstoja predlog, naj bi bile zvišane vse postavke za enotno vrednost (Einheitswert), ki je podlaga za določitev davka pri pridobitvi posestva (prevzem, podedovanje, nakup) in pri dediščinah. Po tem predlogu naj bi znašalo povišanje od 3- do 5- krat v primeri s sedanji postavkami.

Ravno tako je v načrtu finančnega ministra povišanje davčnih postavk za zavarovanja in sicer od 5 na 7 odst. Izjema pri tem je samo zavarovanje proti poškodbam po toči. Ta davek je znašal doslej od vsakih 1000 šil. zavarovane vsote 20 grošev.

Njej podobna je klivija, četudi nima čebulice, ampak koreniko. Na vsaki betvi že zgodaj spomladi požene po več cvetov. — Lepa je tudi sobna lipa, ki posebno bujno raste. — Kala ali škriticelj rabi, dokler cvete, zelo veliko vode.

Bolj občutljiva je ciklama, ki ne prenese prepiha, zalivanja po listih in čebulici, vročega sonca, soparnega in suhega zraka ter menjajoče temperature. Ko odcvete, 3 do 4 mesece počiva. Potem jo presadimo v vlažno zemljo, pomešano z vrtno prstjo. Vsadimo jo tako, da polovica gomolja gleda iz zemlje ter postavimo na toplo. — Znan je figovec, ki zahteva dobro gnojeno prst in enakomerno zalivanje.

Pelargonije, ki navadno pozimi počivajo, moramo zelo malo zalivati in ne po steblih. Zemljo imajo rade bolj težko in gnojno. Lepe so velikocvetne angleške in bršljanke, ki so primerne za balkone.

Primule najbolj uspevajo na soncu v hladni sobi. Z vzgojo je precej dela, ker jih je treba poleti sejati, večkrat presaditi in sproti poletne poganjke ošcipati, da se ohrani moč za zimsko cvetje.

V dobi cvetja je lepa in zelo občutljiva azaleja. Zemlja mora biti gozdna, listnata ter vedno primerno vlažna. Suh zrak, žgoče sonce in premikanje ter obračanje proti oknu, uničijo cvet.

Cineralije cveto na pomlad istočasno kot primule. So navadno enoletne rastline, ki jih vrtnarji iz semena vsako leto vzgojijo.

Znana lončnica je fuksija, ki jo razmnožujemo s potaknjenci. Cvetje vse leto do trde zime. Spomladi jo na kratko obrežemo in čez poletje močno zalivamo ter tedensko z gnojnico pognojimo.

Močno sonce ne ugaja hortenzijam. Prezimijo tudi na planem. Če jih vsaj malo s smrečjem in zemljo pokrijemo.

Oleander, četudi je strupena rastlina, je lepa lončnica. Presajamo ga na 3 do 4 leta v močno gnojeno zemljo, ki jo — če le mogoče — samo s toplo vodo zalivamo.

Nagelj, ki je vrtna cvetlica, lepo uspeva

Aparate za brušenje kosilnic
Električne brusilce
Brusne kamne — konične
vedno in v dobri kakovosti dobavljajo
KURT MARKTL & CO.
kmetijski stroji in nadomestni deli
Celovec — Klagenfurt, St. Peter, končna
postaja obusa, Völkermarkter Strasse Nr 117.

v sobi, v lončkih. Prezimi v hladnem in zračnem prostoru. Toplota v zimskem spanju mu škoduje. Odganja v škodo poletnim cvetom.

Rožmarin in roženkravt uspevata povsod. Razmnožujemo jih s potaknjenci.

Lepe so tudi zvončnice, marjeta, mirta in razne kakteje, ki imajo tudi svoje ljubitelje.

podvzele Združene države, ki po svojem programu četrte točke pošiljajo strokovnjake, letala in uničevalna sredstva v prizadete dežele. Združene države so sklenile sporazume za pobijanje te nevarnosti z vlada Irana, Iraka in Jordanije, v kratkem pa bodo sklenile podobne dogovore tudi s Pakistanom, Indijo in Afganistanom. S Saudovo Arabijo ni bil sklenjen formalni dogovor, vendar lahko ameriška letala in iraški ter ameriški strokovnjaki sodelujejo tudi na tem področju, če je to potrebno zaradi obrambe Iraka.

Kljub resnosti sedanje nevarnosti so pa strokovnjaki prepričani, da bo s tesnim mednarodnim sodelovanjem mogoče uničiti nadlogo kobilic v petih letih.

Prvotno je bilo nameravano zvišati ta davek na 30 grošev od 1000 šilingov zavarovane vsote. Po novem predlogu pa ostane ta davčna postavka neizpremenjena.

Krompirjev hrošč spet grozi

Zaradi nevarnosti krompirjevega hrošča je odredila koroška deželna vlada na predlog kmetijske zbornice pregled krompirjevih njiv na sledeče dni: 4. 18. in 25. junija; 2. 9. in 30. julija; 6. in 20. avgusta ter 3. septembra.

Na Tirolskem se je že pojavil hrošč, v veliki množini pa so ga našli v okoliših Tolmeza in Gemone (Humin) v sosednji Italiji. Od tam je le 25 km do koroške meje. Ob toplem vremenu in južnem vetru je nevarnost za Ziljo zelo velika in je zato tudi opreznost še toliko bolj potrebna.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 8. strani)

prepeval slavni želinjski pevski zbor pod spretnim vodstvom bivšega želinjskega ekspozita, č. g. Holmarja, sedaj provizorja na Obirskem. Prostorna želinjska cerkev je komaj zajela številne žalne goste od blizu in daleč. V ganljivih besedah je orisal mil. g. prošt v poslovnem govoru v cerkvi lik duhovniške matere.

Ko so se množice razhajale, so govorile medseboj: „Lep pogreb je imela.“ Preč. g. župniku Poschu izražamo pristrčno sožalje, rajni materi pa želimo večni mir in pokoj!

ŠMARJETA V ROŽU

Redko se oglašamo v „Tedniku“. Pa ne mislite, da ne bi imeli kaj poročati. O ne, pri nas je vedno kaj novega in se vedno kaj godi. Ako imamo kako dobro filmsko predstavo kot n. pr. „Das Tor zum Frieden“, za katero mora potem priti takoj kakšna „Hochzeit im Heu“, da malo popravi dober vpliv prvega filma. No, če filmov ni, pa nam zapoje MG. Verein kako pesem ali pa zaigra Dorfgemeinschaft s Kočuhe „Doppel-Vater Josef“. Če pa drugega

fižol in turščico in še „vse te žlahne rožice“ po gartelnih, kot pravi „nerodna“ pesem.

Med zadnjimi prireditvami, ki smo jih v Šmarjeti imeli, in ki bo najbrž zaključila igralsko sezono, moramo še omeniti proslavo materinskega dne. Ker je letos vse bolj pozno v rasti, se je tudi ta dan pri nas zakasnel za dva tedna. Zato pa je bil tem lepši. Naša farna mladina je ta dan res pokazala, kaj zna. Vse je bilo zastopano. Od najmanjših do največjih. In da je šlo to res od srca, se je pokazalo tudi v cerkvi, kjer je mladina v velikem številu pristopila k sv. zakramentom in tako dala svojim materam res najlepši dokaz svoje ljubezni.

Popoldne so nas pa v dvorani presenetili naši malčki z lepo akademijo, kjer so s petjem, deklamacijami in spevoigrami poveljevali ljubezen svojim mater. Vmes je prizore poživljalo petje dekliskega in mešanega zbora. Zelo slikovito pa je bilo rajanje po motivih narodnih pesmi in pa rajanje rojenic in sojenic ob zibel. Šment, glejte, če ni lepo, da se otroci učijo rajanja! Samo, če ne bo pohujšanja, da se je to godilo v farnem domu.

Materam je lepo čestital za god odrasel fant. G. župnik pa jim je toplo govoril o njihovi vzvišeni nalogi pri vzgoji otrok.

Vsi so zadovoljni odhajali, čeprav jim je bilo pri tako obilni udeležbi prevroče v dvorani.

Takih prireditev si še želimo!

Tako, sedaj smo spet nekaj napisali. Upamo, da ta dopis ne bo zbudil toliko odmevov po nemških „cajtengah“ kot zadnji. Drugače se sploh ne bomo upali več oglasiti.

MALOŠČE — BEKSTANJ

Ze dalje časa se nismo oglasili v našem listu in zato vam hočemo danes na kratko povedati, kaj je pri nas novega.

Najpreje bomo nekaj rekli o igrah, ki so

bile na Brnci in v Ločah. Igrali so šaloigro „Cigani“ in pa burko „V ječi“. Prvo igro je spisal že skoraj pozabljeni pisatelj Jakob Dolinar in že dalje časa ni bila uprizorjena na naših odrih. Snov igre je vzeta iz malomeščanskega življenja, torej ne iz kmečkega življenja, kakor večina iger, ki jih igrajo na naših odrih. Pisatelj nam kaže slovensko malomeščansko inteligenco in družbo, kakor je bila pred 40 in več leti. Slika nje ne napake, slabosti in muke. Kljub temu pa so vse osebe šaljive, prikupne in ljubeznive, prav tako kakor so za veseloigro potrebne. Omenimo samo dobrodušnega sodnika, inspektorja, vedno veselega zdravnika — navihanca Spačka, odvetnika Veselka, sodnega sluga, ponižnega in zvestega Brenka, poklicnega igralca Cvetana in njegovo ženo Cvetano in končno Anico in Radoslava, ob katerih se vije vse dogajanje in dejanje v igri. Ona, idealno misleče, pošteno in preprosto dekle, se zaljubi v Radoslava in blodi kar po bodočnosti in sanja, kako bosta nekoč srečna kot mož in žena. On, pošten fant, je ne more poročiti, ker se sam komaj preživlja. Njegov protivnik, odvetnik Veselko, tudi snubi Anico, vendar je z vso svojo odvetniško zvitostjo ne more dobiti. Tako le prebrodita vse težave in zapletljaje, ki jima jih povzročijo pobegli cigani. — Cigani s svojim lepim petjem so mnogo doprinesli k splošnemu veselemu razpoloženju.

Razveselila nas je tudi burka iz vojaškega življenja.

Za uspešno delo zelo pogrešamo dvorane. Je pač težko pri vajah, ko ni odra. Zato bo res že poslednji čas, da bomo pri nas začeli misliti na dvorano. Res bi bili izdatki veliki, če pa pomislimo na koristi, se tudi izdatkov ne smemo ustrašiti. Saj bomo na tak način najlažje obvarovali mladino, da bo ostala poštena in jeklena in da bo tako mogla kljubovati vsem onim, ki ji hočejo pod eno ali drugo krinko ali pa naravnost vzeti materino besedo ter vero v Boga in domovino.

ŠT. LENART PRI 7 STUDENCIH

Iz Združenih držav (Duluth 8, Min.) je poslal pismo g. Ernest Majhenič, ki ga objavljamo:

„Preživel sem na lepem Koroškem skoro 4 leta in tri leta kot organist v prelepi Ziljski dolini, v št. Lenartu pri 7 studencih. — Čeprav sem tu v Ameriki že skoraj tri leta, sem v duhu še vedno večkrat na lepem Koroškem ter pri mojem nekdanjem šentlenartskem cerkvenem zboru. — Prav lepo pozdravljam g. župnika Starca, pevovodja Lojzeta Uština in Tončija Krobath ter ves pevski zbor ter vso šentlenartsko faro in vso slovensko Koroško.“

Če štorklja v hišo prileti,
mož k Thomasserju prihiti
sreča v družini,
sinček doma,
v Thomasserja vozičku
posteljco ima...

Hans Thomasser

Otroški vozički, damsko in moško perilo
BELJAK — VILLACH, Widmannsgasse 33

Homo sum*

Kot v stolpu zvon
to moje je srcé,
nepoznano mu gorjé,
brez vseh je spon,
ter tajno in molčé
mi dan za dnem,
ko svet je nem,
presrečno le zvoni,
doni in hrepeni
v prelepe svetle dni!

Kot pisan vrt
ta duša moja je
in cvetje čustvo vse —
za vse odprti!
In vse poraja se
v ljubezni mili,
v nebeški sili,
ki v cvetju tu cveti
in v petju tam doni
in v stvarstvu vsem živ

Kot sonca žar
ta duh je moj proseči,
resnice si želeči!
Ljubezni žar
mu je — ko je blodeči,
in v hrepenenju,
še bolj v trpljenju —
vodnica luč nebeška,
da trnja pot človeška
nikoli ni mi težka! —
1* homo sum — človek sem.

Valentin Polanšek.

RIBIŠKA MREŽA

„Kdo mi more povedati, iz česa je napravljena ribiška mreža,“ je vprašal učitelj v šoli.

„Iz samih luknjic, ki so s tanko vrstico povezane med seboj,“ je odgovoril razumni Mihec.

URE

za birmo kupite najceneje pri

F. KARNER

Celovec, Burggasse 8

ni, pa ob nedeljah vozimo opeko in drva, da imamo potem med delavniki več časa za pohajanje po trgu. Zadnji čas se celo čuje, da mislijo gojiti celo „Volkstanz“, ker naša mladina še ne zna dovolj plesati, ko pride iz šole. Seveda za tak letoviški kraj kot je Šmarjeta, je to potrebno. To bo prineslo veliko denarja (gostilničarjem) in daje upanje, da se bo tudi prebivalstvo pomnožilo. Saj tujcev letos še itak ni; zdi se, da jih je slana pomorila kot našo repico,

Elektrotehnično podjetje

MIHAEL HOLLAUF

Priberk-Bleiburg

Hauptplatz 10

Napeljava toka, instalacije vseh vrst — Popravila orodja in strojev — Prodaja vseh vrst elektrotehničnih potrebščin — Nasveti.

Ako hočete kupiti dobro in poceni, kupite v trgovini

Janesch

Celovec — Klagenfurt, Völkermarkter Platz 1

Tekstilije, manufaktura vseh vrst.

INTERCONTINENTALE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET, podružnica

PODROŽČICA — ROSENBAACH, telefon 8 (248)

prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni.

Vodilni koroški, že zdavnaj priznani zdravilni vrecel

PREBLAUER SAUERBRUNN

PREBLAVSKA SLATINA

KLINIČNO PREIZKUŠENA

ZA LEDVICE IN MEHUR

PRI BOLEZNIH ŽELODCA (gorečica)

PRI KATARJU DIHALNIH ORGANOV

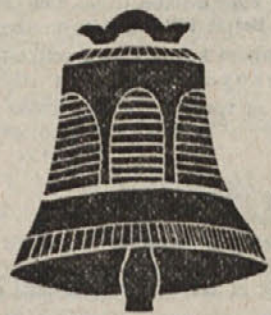
Izvrstna z vinom in moštom in sadnim sokom

Brunnenversendung Preblau im Lavantale, Tel. Preblau 1

MATTHIAS MORITZ

UMETNI MLIN IN ŽAGA
Breg pri Grabštajnu - Rain bei
Grafenstein
Tel. 28-44

KUPUJEM OKROGLILE
VSAKE VRSTE



VELEZVONARNA
IN LIVARNA

JOSEF PFUNDNER

Troststraße 38, DUNAJ-WIEN X.,
Senefeldergasse 70-76, Telefon U 46-0-32

Cerkveni zvonovi, ogrodja, priprave za pritrkavanje, oboji za stolpne ure, električni stroji za pritrkavanje „Pax“, priprave za kembeljne, električne avtomatične ure, radijski aparati proti motnjam, umetno vliivanje, odlivki v vseh kovinah in specialnostih. Dobavlja zvonove v najkrajšem roku od 4 do 6 tednov. Plačilni pogoji zelo ugodni. Zastopstvo za Koroško: Celovec-Klagenfurt, Eben-taler Strasse 36-I.

Lukas Arnold

Obnavljalec cerkvenih umetnin - slikar - pozlatitelj - kipar

CELOVEC-KLAGENFURT

St. Martin, Kohldorfer Strasse 39 — Tel. 28-97

Lasten prenosni specialen
oder - najboljša priporočila
so uspešno izvršena naročila

POCENI PRODAJA v trgovski hiši

Georg Umschaden

se nadaljuje!

Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši

Georg Umschaden

Celovec - Klagenfurt
Fleischmarkt

Globoko pretreseni sporočamo, da je naša draga, srčno dobra soproga, mati, tašča, stara mati, sestra in teta, gospa

Monika Raunika

soproga tovarnarja

v torek, dne 20. maja, ob 14.15, previdena s svetim poslednjim oljem, po življenju, bogatem na delu in po dolgi bolezni, ki jo je s potrpežljivostjo prenašala, v 64. letu za vedno zaprla svoje dobre oči. Predrago pokojnico smo spremili v četrtek, dne 22. maja, ob 15. uri od hiše žalosti v Laboisenu št. 4 na mestno pokopališče, kjer je bila položena k zadnjemu počitku. Sveta maša zadušnica je bila darovana v petek, dne 23. maja, ob 7. uri jutraj v mestni župni cerkvi pri Mariji v Trnju.

Feldkirchen — Trg, dne 20. maja 1952.

V globoki žalosti:

Johann Raunika, soprog; Hans Raunika, sin; Roswitha Macher, hčer; dipl.-ing. Willy Macher, zet; Maria Raunika, snaha; Hannes, Roswitha, Sigrid, Hans, Monika, Viktoria vnuki in vnukinje, in vsi ostali sorodniki.

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

1. junija: 7.15 Verski govor — Nedeljski spored.
2. junija: Narodne pasmi (poje bivši Akademski zbor). — 3. junija: 14.30 Zdravnik — Razgled po svetu — 18.30 „Ko psi zalajajo...“ — 4. junija: 14.30 Za podeželje. — 5. junija: 14.30 Narodne pesmi ob spremljavi harmonike. — 6. junija: 14.30 Komentarji — Zanimivosti. — 7. junija: 8.45 Josip Jurčič. 18.30 Ob koncu tedna... — 8. junija: 7.15 Verski govor — Jutranji spored.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1m oddaja za inozemstvo.

29. maja: 12.00 simfonični koncert — 14.30 pojo jugoslov. zbori — 19.10 violinske skladbe — 20.15 slovenske narodne pesmi. — 30. maja: 12.00 slov. orkestralna glasba — 14.10 lahka glasba — 19.15 narodne pesmi s harmoniko. — 31. maja: 12.00 operni balet — 13.10 zdravstveni nasveti — 14.00 narodne pesmi — 18.30 igra vaški kvintet.



Pozor, naglušni! Brezplačno predvajanje vseh tipov: LV... S 1.605 OV... S 1.430 VV... S 1.270 AV... S 1.710 SV... S 1.400

Radio Schmidt, Celovec, Bahnhofstr. 22

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.
(val 50,25, 31,10, 25,55 in 196 m)

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15–8.30, 11.30–14.30, 17.30–24.00. Ob nedeljah: 8.00–24.00. Poročila dnevno: 29. maja: 13.00 šramel kvintet in pevski duet — 19.00 Slovenščina za Slovence — 20.30 Okno v svet — 21.00 Radijski oder — nato glasba iz revij. — 30. maja: 13.00 Glasba po željah — 18.15 Čajkovski: Koncert št. 1. — 19.00 Osebnosti in usode naših dni. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi — 22.00 Koncert saksofonista Ljubivoja Slamiča. — 31. maja: 13.30 Kulturni obzorik — 18.15 Koncert baritonista Marijana Kosa — 19.00 Pogovor z ženo — 20.40 Slovenski plesi — 22.00 Glasba iz revij.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.–18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

Priporočam domačinom službo na večji ekonomiji blizu Celovca. Plača, hrana in stanovanje v najlepšem redu, nastop službe takoj ali v jeseni. — Vprašati pismeno ali ustno pri hišnem zidarju (Hausmaurer), Lendorf 5, Post Wölfnitz.

**Dobro jutro — dober dan,
SCHLEPPE-pivo vsaki dan!**



Nešteti kupci

iz podeželja potrjujejo vedno znova: Nakup pri WARMUTHU je isto kot prihranek! Ker so WARMUTHOVE cene najnižje, so vozni stroški že vnaprej povrnjeni...



„Denn... Im Sünde ist schon alles drin!“

URADNE OBJAVE

Urad deželne vlade - Deželno gradbeno ravnateljstvo

JAVNI PONUDBENI RAZPIS

Zaradi nadaljevanja del pri dovozi cesti k Klopinskemu jezeru so javno razpisana na odseku med Sinčo vasio in Spodnjim Podgradom dokončna dela in položitev bituminoznega tlaka. Pogoje za ponudbo je mogoče dobiti od petka, dne 30. maja 1952, dalje med rednimi uradnimi urami pri deželnem gradbenem ravnateljstvu v Celovcu, Sterneckstr. 15, soba št. 21 proti plačilu 20 šil.

Pregled ponudb bo v petek, dne 13. junija 1952, pri deželnem gradbenem ravnateljstvu v Celovcu, Sterneckstrasse št. 15 ob 10. uri dopoldne v sobi št. 16.

Deželno finančno ravnateljstvo za Koroško

Štev. 10/32-I-52.

PODALJŠANJE ROKA ZA ODDAJO DAVČNIH NAPOVEDI ZA KOLEDARSKO LETO 1951

Zvezno ministrstvo za finance objavlja:

Rok za oddajo napovedi za prometni davek in za davek od prevoznitva za koledarsko leto 1951 je podaljšan do 30. junija t. l., rok za oddajo napovedi za dohodninski, obrtni in korporacijski davek za koledarsko leto 1951 pa do 31. julija 1952.

Rok za prijavo davčnih znatnih povišanj premoženja v smislu § 14 a zakona o davku na premoženje po stanju z dne 1. januarja 1952 je podaljšan do 31. julija t. l.

Državna obrtna šola v Celovcu

Državna obrtna šola v Celovcu je pričela sprejemati prijave za sprejem v to šolo. Obrazce za pri-

KÄRNTNER

AUTOSALON

lastnik Alex Polgar
HERRENGASSE 10
Celovec-Klagenfurt, Tel. 44-24

LOHNER-motorni kofači in avtomobili

tovarniško novi ali priložnostni nakupi
Prodaja - nakup - komisija

Kupujem uporabljivo železo — staro železo — razne kovine — cunje — star papir — kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki

javo za sprejem je mogoče dobiti v pisarni zavoda v Celovcu, Jeserniggstrasse 2, med uradnimi urami in proti plačilu 50 grošev. Pregled prijav za sprejem bo dne 14. in 15. julija 1952, zato je treba oddati izpolnjene obrazce najkasneje do 5. julija 1952 v pisarni. Prijave za sprejem, ki bodo dospele pozneje, bo mogoče vpoštovati šele jeseni, ako bo zaradi pomanjkanja prostora to še mogoče. Ni mogoče sprejeti obrazcev, ki bi bili napačno izpolnjeni. Točnejši podatki so razvidni iz opisa, ki je priložen prijavnemu obrazcu.

Kakor se vzame

Učitelj: „Peter, povej, kakšen čas je to, če rečem: „Jedel bom?““

Peter: „To je nedoločen čas, gospod učitelj!“

Učitelj: „Kako to?“

Peter: „Pri nas doma jemo včasih ob 12., včasih pa šele ob 1. uri.“

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Nalega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Kotere prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Radlmayr

PRI NAKUPU PREPROG - PREGRINJAL - BLAGA ZA POHIŠTVO - NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1. NAJVEČJO IZBIRO

2. PAZLJIVO POSTREŽBO

3. NIZKE CENE - PLAČILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67

A. u. J. Gschiel O. H. G.

Ustanovljeno 1926

En gros, en detail

Specialna trgovina za avto-kolesa in tehnične potrebščine

CELOVEC — KLAGENFURT, Heuplatz 1. Telefon št. 11-01

Lastno skladišče z železniškim tirom, Celovec-Klagenfurt, tel. 24-07

Podružnica Beljak-Villach, Ringmauergrasse 11, tel. 47-57

Traktorska gumijasta kolesa v vseh velikostih in gumijasta kolesa za vsa druga tovorna in osebna vozila vedno na skladišču.

Nadalje vse osi za vprežne vozove s kolesi in gumijastimi obroči za vsako obremenitev.

Gnojnične cevi, vodne cevi vsake vrste, membrane za gnojnične sesalke, gumijasto pogonsko jermenje in klinasto jermenje, kakor tudi gumijasti škornji in vsakovrstni gumijasti čevlji

vedno na skladišču

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuje, ako prodaja — k vsemu Tj pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

Priporoča se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik Hans Treffer, Celovec, Burggasse.

Obiščite restavracijo „Zur Glocke“, Celovec, Bahnhofstrasse. Vsak četrtek, soboto in nedeljo ples.



Svoje kolo kupim samo pri TRUPPE & ERMANN, Beljak-Villach, Widmann-gasse 20. Tudi na ohroke.

Električne priprave, motorji, lestenci, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše Elektro-HAAS & CO, Celovec, Bahnhofstrasse.

Zimnice (modroci) tridelni polnjeni s la afrikom kompletne velikosti. Šil. 395 in 375 KRISCHKE & CO Celovec-Klagenfurt, 8. Mai Strasse in Neuer Platz

Blago za pomladanske obleke v bogati izbiri po globoko znižanih cenah pri CHIOLDI & KASSIG, Celovec, Benediktinerplatz.

Triko-kopalne obleke

Bade Trikoto

SPERDIN

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadttheater

Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 30. V. „Gott braucht Menschen“.

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30. Od 30. V. „Faschingsprinzessin“.

BELJAK-VILLACH

Bahnhoflichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Do 29. V. „Frühlingsstimmen“. Od 30. V. do 2. VI. „Piratenbraut“.